

LOVEC

glasilo Lovski zveze Slovenije

Januar 1974 **10**

Foto ing. I. Kalan

V novem letu 1974 obilo zadovoljstva, uspehov pri varstvu in gojitvi divjadi ter — dober pogled!

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE
UREDNIŠTVO REVIJE LOVEC

**KOMPLETEN LOVSKI PRIBOR,
OROŽJE IN MUNICIJO**

VAM NUDI

blagovnica

metalka

LJUBLJANA, DALMATINOVA 2

Obiščite naš specializirani oddelek za
lov in ribolov v III. nadstr. blagovnice
VELIKA IZBIRA — UGODEN NAKUP

TEČAJ ZA LOVSKE ČUVAJE

bo od 1. do 28. februarja 1974 v počitniškem domu RSNZ na
Ugarju pri Ribnici na Dolenjskem.

Prijave sprejemamo do 20. januarja.

Prijavljeni bodo dobili podrobnejše informacije in navodila ne-
posredno.

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE
Ljubljana, Župančičeva 9

Vsem lovcem, posebno pa tistim, ki so me obiskali v preteklem
letu, želim obilo zdravja, osebne sreče in ravne cevi v novem
letu 1974!

JANKO OTONIČAR
puškar
Preska 26 — Medvode

Foto ing. Janez Černač:
Januarsko sonce je zva-
bilo lisico iz brloga.

LOVČEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVI. letnik

št. 10

januar – prosinec 1974

Vsebina:

Franjo Sok	Novi zakon o orožju	290
Lado Švigelj	Zasedanje Mednarodnega sveta za lovstvo v Varšavi	295
Francè Cvenkel	Deset odgovorov generalnega sekretarja Mednarod- nega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi	296
Lenart Zupan	Zima	298
Rado Tomšič	Zatrmo steklino	299
Ing. Ciril Štrumbelj	Določanje starosti divjih prašičev po zobovju	301
Tone Černač	Drugo srečanje z risom	302
Karel Harih	Za kunami	304
Tone Svetina	Lovčeva hči – XXII.	306
Po lovskem svetu		310
Lovski oprtnik:	Jelenji ruk pod Slavnikom – S. Zupančič	311
	Drag divji lov – T. Gustinčič	311
Fotokino klub Diana		313
Lovska organizacija:	Lovska družina – L. Marič	313
	LD Cerklje ob Krki – I. Videnič	314
Jubilanti		315
V spomin		316
Lovska kinologija:	Generalna skupščina, kongres in razstava psov FCI	317
Šaljive		320

Priloga te številke je LOVČEV KOLEDAR 1974, z barvno sliko iz 18. stoletja PO LOVU,
avtor Janez Andrej Strauss.

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Uredniški odbor: Tone Svetina, glavni urednik; Francè Cvenkel, odgovorni urednik; prof. dr. Stane Valentinčič, dipl. ing. Anton Simonič, Vladimir Pleničar. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu Lovca, Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon 21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 60 din. Za druge naročnike je letna naročnina 70 din; za inozemstvo 85 din; posamezna številka 6 din. – Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 8 din, od 15 do 25 besed 10 din, od 25 do 35 besed 13 din; od 35 do 45 besed 16 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom. – Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

PO LOVU — ena izmed lovskih slik slovenskih slikarjev iz 18. stoletja. Originalna slika je last Pokrajinskega muzeja Celje. Njen avtor Janez Andrej Strauss, priznani slovenski baročni slikar, je bil rojen leta 1721 v Slovenj Gradcu in leta 1783 tam tudi umrl. Med njegovimi številnimi nabožnimi podobami jih je več tudi z lovskimi motivi.

JANUAR
1 T Novo leto
2 S Makarij
3 Č Genovefa
4 P Angela
5 S Simeon
6 N Mojmir
7 P Zdravko
8 T Maks
9 S Julijan
10 Č Gregor
11 P Pavlin
12 S Tatjana
13 N Veronika
14 P Srečko
15 T Pavel
16 S Tomislav
17 Č Anton
18 P Vera
19 S Marij
20 N Boštjan
21 P Neža
22 T Cene
23 S Rajko
24 Č Felicijan
25 P Tatjana
26 S Pavla
27 N Janez
28 P Peter
29 T Franc
30 S Martina
31 Č Vanja

FEBRUAR
1 P Ignac
2 S Marija
3 N Blaž
4 P Bojana
5 T Agata
6 S Dora
7 Č Ksenija
8 P Janez
9 S Polona
10 N Dušan
11 P Zvezdana
12 T Damjan
13 S Katarina
14 Č Valentin
15 P Vesela
16 S Danilo
17 N Silvin
18 P Draga
19 T Miro
20 S Leon
21 Č Irena
22 P Marjeta
23 S Marta
24 N Matija
25 P Saša
26 T Andrej, Pust
27 S Gabrijel
28 Č Leander

MAREC
1 P Albin
2 S Radoš
3 N Milena
4 P Kazimir
5 T Janez
6 S Danica
7 Č Tomaž
8 P Dan ž.
9 S Frančiška
10 N 40 mučen.
11 P Krištof
12 T Gregor
13 S Kristina
14 Č Matilda
15 P Klemen
16 S Hilarij
17 N Jerica
18 P Edvard
19 T Jožef
20 S Igor
21 Č Benedikt
22 P Vasilij
23 S Slava
24 N Jelka
25 P Minka
26 T Maksim
27 S Rupert
28 Č Janez
29 P Ciril
30 S Branko
31 N Benjam.

APRIL
1 P Hugo
2 T Franc
3 S Helena
4 Č Izidor
5 P Vinko
6 S Ivo
7 N Radivoj
8 P Albert
9 T Tomaž
10 S Marko
11 Č Filip
12 P Lazar
13 S Ida
14 N Valerij, V. n.
15 P Helena
16 T Boža
17 S Rudi
18 Č Konrad
19 P Leon
20 S Neža
21 N Simeon
22 P Leonida
23 T Vojko
24 S Jurij
25 Č Marko
26 P Zdeslav
27 S Ustan. OF
28 N Pavel
29 P Robert
30 T Katarina

MAJ
1 S Praz. dela
2 Č Boris
3 P Aleksander
4 S Cveto
5 N Miran
6 P Janez
7 T Stanko
8 S Viktor
9 Č Dan zmage
10 P Izidor
11 S Ziga
12 N Pankracij
13 P Servacij
14 T Bonifacij
15 S Zofka
16 Č Janez
17 P Mojca
18 S Erik
19 N Ivo
20 P Bernard
21 T D. letal.
22 S Milan
23 Č Željko
24 P Cvetka
25 S R. d. m. Tita
26 N Dragica
27 P Janez
28 T Avguštin
29 S Magdalena
30 Č Milica
31 P Angela

JUNI
1 S Radovan
2 N Eraz., Bink.
3 P Pavla
4 T Franc
5 S Valerija
6 Č Zdenka
7 P Zorica
8 S Medard
9 N Primož
10 P Srečko
11 T Marjeta
12 S Čedomir
13 Č Anton
14 P Metod
15 S Vid
16 N Beno
17 P Gorazd
18 T Bogdan
19 S Julijana
20 Č Nenad
21 P Alojz
22 S Ahac
23 N Kresnica
24 P Janez
25 T Hinko
26 S Gruda
27 Č Ema
28 P Zorana
29 S Peter, Pav.
30 N Emilija

LOVČEV ROLEDAR 1974

JULIJ
1 P Bogoslav
2 T Marija
3 S Nada
4 Č D. borca
5 P Ciril, Metod
6 S Dušica
7 N Manica
8 P Spela
9 T Veronika
10 S Ljubica
11 Č Olga
12 P Mohor
13 S Dragan
14 N Franc
15 P Vladimir
16 T Dan tank.
17 S Aleš
18 Č Miroslav
19 P Vincenc
20 S Marjeta
21 N Zorka
22 P Dan vstaje
23 T Branislav
24 S Kristina
25 Č Jakob
26 P Ana
27 S Sergej
28 N Zmago
29 P Marta
30 T Krilan
31 S Ignac

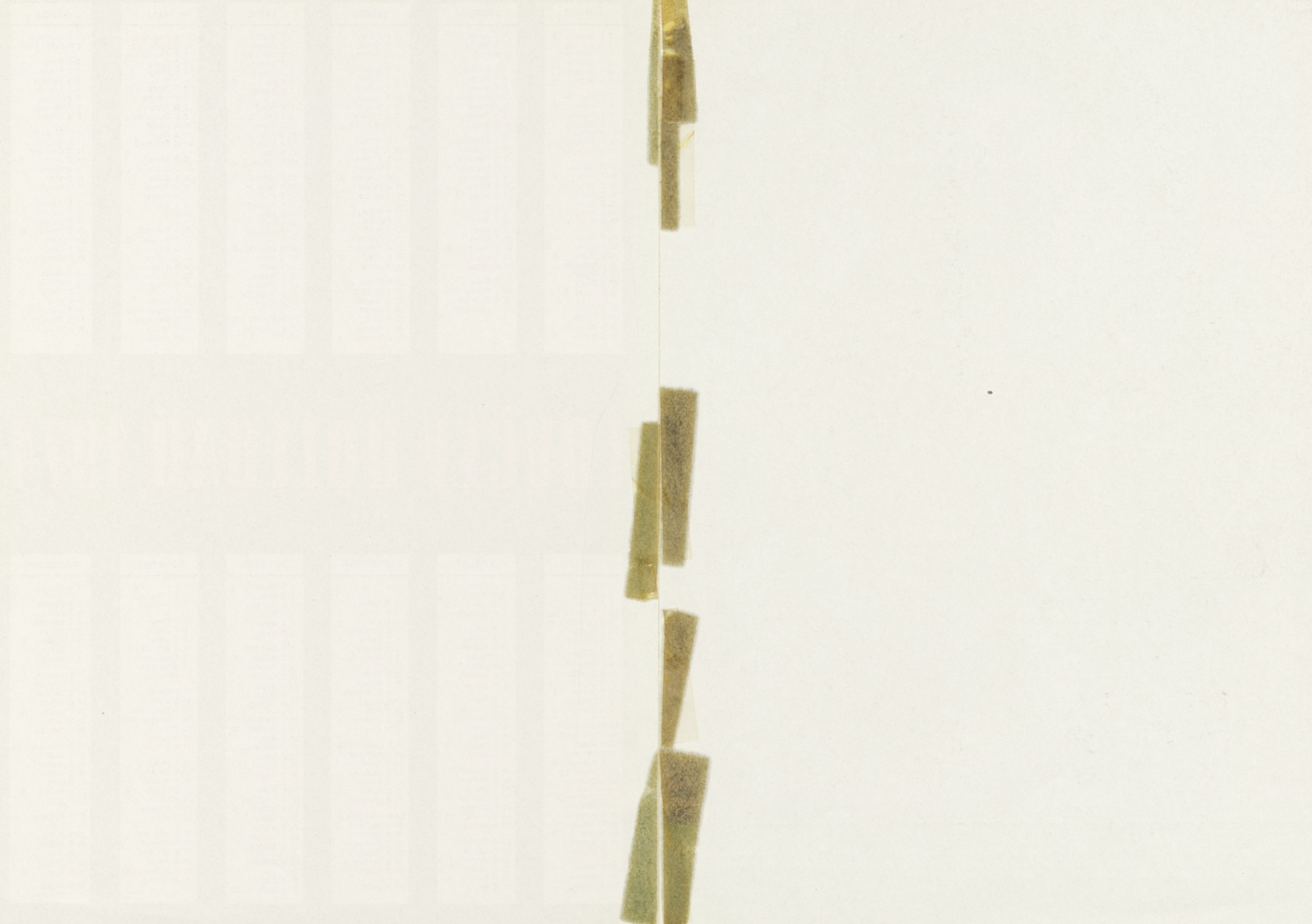
AVGUST
1 Č Peter
2 P Bojan
3 S Lidija
4 N Dominik
5 P Marija
6 T Vlasta
7 S Kajetan
8 Č Miran
9 P Janez
10 S Lovrenc
11 N Suzana
12 P Klara
13 T Lilijana
14 S Demetrij
15 Č Marija
16 P Rok
17 S Radivoj
18 N Helena
19 P Ljudevit
20 T Bernard
21 S Ivana
22 Č Timotej
23 P Zdenka
24 S Jernej
25 N Ludvik
26 P Bernard
27 T Zlatko
28 S Avguštin
29 Č Janez
30 P Roza
31 S Rajko

SEPTEMBER
1 N Tilen
2 P Štefan
3 T Darija
4 S Ida
5 Č Lovrenc
6 P Ljuba
7 S Marko
8 N Marija
9 P Peter
10 T Milan
11 S D. mornar.
12 Č Gvido
13 P Filip
14 S Jelenko
15 N Nikodem
16 P Ljudmila
17 T Frančiška
18 S Irena
19 Č Suzana
20 P Brane
21 S Matej
22 N Mavricij
23 P Slavojka
24 T Nadja
25 S Uroš
26 Č Justina
27 P Kozma
28 S Venčeslav
29 N Mihael
30 P Jelka

OKTOBER
1 T Sever
2 S Miran
3 Č Terezija
4 P Franc
5 S Marcel
6 N Vera
7 P Dan top.
8 T Brigita
9 S Abraham
10 Č Daniel
11 P Samo
12 S Maks
13 N Edvard
14 P Nedeljko
15 T Terezija
16 S Jadviga
17 Č Marjeta
18 P Luka
19 S Etbil
20 N Irena
21 P Urška
22 T Zorislava
23 S Severin
24 Č Rafael
25 P Darija
26 S Lucijan
27 N Sabina
28 P Simon
29 T Ida
30 S Sonja
31 Č Bolfenk

NOVEMBER
1 P D. mrtvih
2 S Dušanka
3 N Silva
4 P Drago
5 T Zahart
6 S Lenart
7 Č Zdenka
8 P Bogomir
9 S Nevenka
10 N Andrej
11 P Martin
12 T Emil
13 S Stanislav
14 Č Borislava
15 P Polde
16 S Jerica
17 N Gregor
18 P Milko
19 T Elizabeta
20 S Srečko
21 Č Marija
22 P Cilka
23 S Klemen
24 N Janez
25 P Katarina
26 T Konrad
27 S Bernard
28 Č Jakob
29 P D. republ.
30 S Andrej

DECEMBER
1 N Marijan
2 P Blanka
3 T Franc
4 S Barbara
5 Č Stojan
6 P Miklavž
7 S Urban
8 N Marija
9 P Valerija
10 T Smiljan
11 S Danijel
12 Č Aljoša
13 P Lucija
14 S Dušan
15 N Kristina
16 P Albina
17 T Lazar
18 S Radko
19 Č Urban
20 P Julij
21 S Tomaž
22 N Dan JLA
23 P Viktorija
24 T Eva
25 S Božič
26 Č Stefan
27 P Janez
28 S Zivko
29 N Tomaž
30 P Evgen
31 T Silvester

Novi zakon o orožju

Franjo Sok, član pravne komisije LZS

Katero orožje spada v pristojnost tega zakona

V Uradnem listu SR Slovenije, št. 34/73, je bil objavljen nov republiški zakon o orožju. Pričel je veljati 19. oktobra 1973. Določila tega zakona veljajo za strelno, zračno, eksplozivno in plinsko ter hladno orožje. Enako kot je določal prejšnji zakon, imenovan zakon o nabavljanju, posesti in nošenju orožja, določa tudi novi, da se štejejo za strelno orožje vse vrste pušk, samokresov in revolverjev ter naprav, ki pod pritiskom smodnikovih plinov izstreljujejo iz cevi zrno, krogle ali šibre; za zračno orožje se štejejo prav tako vse vrste pušk, samokresov in drugih naprav, ki pod pritiskom zraka izstrelijo zrno. Za eksplozivno in plinsko orožje se štejejo vse vrste bomb in drugih naprav, ki vsebujejo eksplozivno ali plinsko snov. Za hladno orožje pa veljajo bok-sarji, bodala, noži, meči, sablje, bajoneti in drugi predmeti, ki v glavnem lahko služijo za napad. Po tem je lahko hladno orožje kuhinjski nož ali kako drugo orodje, ki ga nosijo pretepači v žepu ali za škornjem zato, da bi svojega nasprotnika »pičili« ali udarili. Odločilen je torej namen uporabe.

Ta zakon pa ne velja za orožje, s katerim je oborožena jugoslovanska armada, nadalje ne velja za orožje in strelivo, ki ga nosijo po predpisih svoje službe pripadniki oboroženih sil SFRJ, delavci organov za notranje zadeve in delavci straže v kazenskih poboljševalnih zavodih in zaporih. Navedena izjema za veljavnost zakona o orožju se med drugim nanaša na orožje in strelivo, ki ga imajo in nosijo po predpisih službe pripadniki JLA, delavci organov za notranje zadeve in KPD. Izjema pa ne velja za lovsko orožje in športno orožje navedenih oseb. Do te ugotovitve nas pripelje logično tolmačenje zakona, čl. 2/Vl.

Po uvodnem 4. členu obravnavanega zakona je prepovedano nabavljati, imeti v posesti in nositi eksplozivno, plinsko in hladno orožje ter orožje, ki je posebej prirejeno za napad. Prepovedano je tudi nabavljati in imeti v posesti ter nositi strelno orožje z napravami za dušitev poka ter same naprave za dušitev poka. Za tu naštetu prepovedano orožje, torej ni moč dobiti nabavnega dovoljenja in orožnega lista. Če si pa občan kljub prepovedi nabavi, ima ali nosi tako strelno orožje, stori prekršek po čl. 52 tč. 1 zakona ter ga je moč kaznovati z denarno kaznijo do 1000 din ali z zaporom do 30 dni. Prepovedano orožje sme milica zaseči.

Lovsko orožje in športno orožje

Nas lovce zanimajo določila o lovskem strelnem orožju ter določila glede športnega orožja. Po zakonu (čl. 3) se štejejo za lovsko orožje vse lovske puške raznih kalibrov z risano ali gladko cevjo. Med lovsko orožje torej spadajo: lovske karabinke vseh kalibrov, polrisanice, bokarice z menjalnimi cevmi ter vse puške šibrenice ne glede na to, ali so petelinke ali brezpetelinke. Za športno orožje pa zakon šteje: puške in samokrese majhnega kalibra do 5,6 mm z obrobni vžigom, z risano ali gladko cevjo ter zračne puške in zračne samokrese. Že samo ime pove, da to orožje služi za športno streljanje in ga je dovoljeno uporabljati na športnem strelišču. Med športno orožje torej štejemo vse malokalibrske puške in samokrese do 5,6 mm kalibra z obrobni vžigom. Puške z večjim kalibrom niso športno orožje, četudi imajo obrobni vžig. Med športno orožje spadajo tudi zračne puške vseh kalibrov. Delitev strelnega orožja na lovsko in športno orožje je pomembno zato, ker bi moralo biti

dovoljeno uporabljati športno orožje samo na športnem strelišču. Za vsako orožje, torej tudi za športno, velja določilo čl. 5, ki pravi, da orožja ni dovoljeno uporabljati na javnih prostorih in tam, kjer bi bilo nevarno za ljudi. Orožje in strelivo (tudi športno orožje) ne sme priti v roke mladoletnim osebam.

Zračne puške

Za nabavo lovskega strelnega in zračnega orožja je v členu 9 predpisano nabavno dovoljenje, za posest ali nošenje pa orožni list. Mladoletniki pa po določilu čl. 17 ne morejo dobiti nabavnega dovoljenja niti orožnega lista. V tem smislu pod nobenim pogojem ne morejo po zakoniti poti priti do orožja ter ga legalno imeti in nositi. Izjema ob pravilu, da je potrebno nabavno dovoljenje za nabavo strelnega in zračnega orožja, je v čl. 10. V tem členu je rečeno, da zračno orožje kalibra do 4,5 mm, z začetno hitrostjo zrna do 160 m v sekundi lahko nabavijo polnoletni občani ne glede na določbo čl. 9.

To je edini primer, da orožje lahko nabavimo in nosimo brez posebnega dovoljenja. Že spredaj je bilo povedano, da nobenega orožja, torej tudi ne zračnega orožja malega kalibra, ne sme nabaviti ali nositi mladoletnik. Če otrok ali mladoletnik kljub prepovedi nosi zračno orožje malega kalibra, stori prekršek po čl. 53 tč. 3. Prekršek po čl. 52 tč. 8 pa stori tudi tisti, ki pusti, da otrok ali mladoletnik ima, nosi ali uporablja zračno orožje malega kalibra in ga je moč kaznovati. Uzakonjena je torej odgovornost tretjih oseb (starši, skrbniki, rejniki in drugi) za prepovedano posest, nošenje in uporabo zračnega orožja malega kalibra otrok ali mladoletnikov.

S pravno ureditvijo nabave in posesti ter nošenja malokalibrskega

zračnega orožja je pravzaprav ugodeno predlogu Lovske zveze Slovenije, ki je zahtevala, da naj se za zračno orožje predpiše orožni list in da naj bi otroci in mladoletniki smeli uporabljati zračno orožje pod nadzorom staršev, skrbnikov ali instruktorjev strelske organizacije. Zakonodajalec je šel še dalje. Predpisal je nabavno dovoljenje in orožni list za zračno orožje večjega kalibra, povrh tega pa je prepovedal otrokom in mladoletnikom, da bi imeli, nosili ali uporabljali zračno orožje nasploh. Posebej pa se prepoved nanaša tudi na zračno orožje malega kalibra, ki je danes v prometu in ga polnoletni lahko nabavijo brez nabavnega dovoljenja. Ta prepoved glede mladoletnikov ima eno samo izjemo. Če je mladoletnik član strelske organizacije, sme uporabljati orožje in strelivo vsake vrste na športnem strelišču, dokler trajajo vaje. Če strelska organizacija nima na strelišču skladišča za orožje in strelivo, smejo člani – med njimi tudi mladoletniki – nositi orožje do strelišča in nazaj s posebnim potrdilom strelske organizacije.

Strokovni pregled orožja in izposojanje lovskih pušk

Med uvodnimi splošnimi določili zakona je treba posebej podčrtati čl. 5. V njem je predpisano: »Lastnik orožja mora skrbeti, da je njegovo orožje v brezhibnem stanju, orožje in strelivo mora skrbno varovati in z njim pazljivo ravnati, ne sme ga uporabljati na javnih krajih ali krajih, kjer bi bilo to lahko nevarno za ljudi, posebno mora paziti, da orožje in strelivo ne prideta v roke mladoletnikom.« To določilo je važno predvsem za nas lovce. Naše lovske puške morajo biti v brezhibnem stanju, to se pravi, da morajo biti očiščene,

V novoletno jutro

Foto I. Napotnik

namazane ter brez napak, ki bi kazale, da ni varno streljati z njimi. Organ za notranje zadeve mora v smislu čl. 51 pregledati po strokovnjaku vsaj enkrat v petih letih strelno orožje, za katero je bil izdan orožni list. Na takem pregledu utegne izločiti posamezno orožje, ki ni brezhibno ali je močno izrabljeno.

Omeniti je treba tudi določilo o posojanju orožja. V čl. 6 je predvideno, da je posojanje samokresov in revolverjev prepovedano.

Lovsko in športno orožje pa je dovoljeno posoditi samo osebi, ki ima orožni list za isto vrsto orožja. Šibrenico je torej dovoljeno posoditi tistemu, ki ima orožni list za šibrenico, risanico pa tistemu, ki ima orožni list za risanico. Pri tem se zastavlja vprašanje, ali je določilo »iste vrste« razumeti ozko, to je tako, da mora biti enak kaliber izposojene risanice kalibru puške, za katero ima izposojevalec orožni list. Menimo, da tako ozko tolmačenje nima nobenega praktičnega

pomena. Tako togo stališče ni sprejemljivo, če na drugi strani čl. 23 dovoljuje lovskim organizacijam, ki upravljajo lovišče, da posodijo občanom (torej tudi osebam brez orožnega lista) svoje lovsko orožje za enodneven lov v svojem lovišču.

Nabava orožja in streliva

Posebno dovoljenje je potrebno tudi za nabavo streliva za risanice, samokrese in revolverje. Strelivo za lovsko in športno orožje z gladko cevjo pa lahko nabavimo samo z orožnim listom za tako orožje, brez posebnega dovoljenja. Med strelivo se po čl. 3 tč. 7 štejejo: naboji (patroni), tulci z netilkami, netilke, zrna, kroglice, šibre in smodnik. Posebno nabavno dovoljenje je torej potrebno ne samo za sam tovarniški naboj, ampak tudi za sestavne dele naboja, če jih kupujemo ločeno. Tudi predložitev orožnega lista je predpisana pri nabavi posameznih delov naboja za puške z gladko cevjo.

Nabavno dovoljenje za nakup orožja ter za nakup streliva za risanice izda občinski organ za notranje zadeve, ki je pristojen po bivališču nabavitelja. Nabavno dovoljenje velja 6 mesecev, računajoč od dneva izdaje. Lovsko in športno orožje je treba nabaviti v šestih mesecih (čl. 9, II. zak.). Kdor v tem roku ne izkoristi nabavnega dovoljenja, mora dovoljenje vrniti pristojnemu organu v osmih dneh po zapadlosti. Novi zakon ne predvideva podaljšanja nabavnega dovoljenja. Posebnega nabavnega dovoljenja za nabavo orožja ne potrebuje tisti, ki je orožje posedoval. Dedič lahko zaprosi naravnost za orožni list, kajti orožje že ima. To je edina izjema za izdajo orožnega lista brez predhodnega nabavnega dovoljenja.

Kdor je z nabavnim dovoljenjem kupil orožje, mora v 8 dneh to pri-

javiti pristojnemu organu ter zaprositi za orožni list. Poznamo dovoljenje za posest in orožni list za posest in nošenje orožja. Za eno orožje ima praviloma orožni list samo ena oseba. Izjemoma imajo lahko največ tri osebe orožni list za isto orožje. To določilo se očitno nanaša na lovsko orožje. Izvira pa iz časov, ko so le redki lovci imeli puško risanico ter je bil skoraj nemogoč odstrel divjadi, ki jo je bilo dovoljeno upleniti s kroglo iz risane cevi. Danes to določilo ni odločilnega pomena. Za samokrese in revolverje, katerih ni dovoljeno posojati, pa določilo o več orožnih listih za eno tako rožje nima praktičnega pomena. Nihče namreč ne more vedeti, kdaj se bo znašel v tako nevarni situaciji, da bi bila uporaba samokresa ali revolverja upravičena.

Na tem mestu moram opozoriti lovce na določbo čl. 14, ki je nova in pravi: »Imetnik orožnega lista mora imeti orožni list pri sebi, kadar nosi orožje. Orožni list velja samo hkrati z osebnim izkaznico.« Nešteto krat se namreč zgodi, da so lovci na lovu brez vsakih dokumentov.

Kdo ne sme imeti orožja

Enako kot doslej je sedaj v 17. čl. novega zakona določeno, kdo ne more dobiti dovoljenja za nabavo orožja oz. orožnega lista. Tako ne more dobiti nabavnega dovoljenja oz. orožnega lista: mladoletna oseba; oseba, ki je duševno zbolela, ali zaostala v duševnem razvoju; oseba, obsojena za tako kaznivo dejanje oziroma kaznovana za prekršek zoper javni red in mir, ki dela to osebo neprimerno, da bi imela ali nosila orožje, ali je nevarno, da bo orožje zlorabila.

Zakon pa je v čl. 18 tudi pooblastil pristojni organ, da sam ugotavlja v drugih primerih, če so razlogi proti temu, da bi prosilec imel orožje oz. strelivo, ali če in-

teresi javnega reda in mira narakujejo, da se odreče dovoljenje, in končno če vzbujajo pomisleke zoper izdajo dovoljenja oz. orožnega lista okoliščine, v katerih prosilec živi. Gre za široko pooblastilo, ki ga strokovno imenujemo diskrecijska pravica. V doslej veljavnem zakonu take pravice pristojni organi za notranje zadeve niso imeli. Posebno pozornost in pomislek vzbuja določba, da organ za notranje zadeve ni dolžan navajati razlogov, če je odklonil izdajo nabavnega dovoljenja oz. orožnega lista v prid javnemu redu in miru.

Samo član lovske družine ima lahko lovsko orožje

V obravnavanem novem zakonu o orožju je novo določilo, da dovoljenje za nabavo lovskega orožja lahko dobi samo oseba, ki je po zakonu o lovstvu upravičena loviti. V čl. 32 tem. zak. o lovstvu je določeno, da smejo loviti člani lovske organizacije (lovske družine) in strokovne osebe organizacije, ki gospodari z loviščem. Z drugimi besedami povedano: nabavno dovoljenje in orožni list za lovsko orožje je vezano na članstvo v lovske družini.

Zakon o orožju je v čl. 26 naložil lovskim družinam, da morajo javiti pristojnemu organu vsak primer prenehanja članstva v družini. Pri tej obvezi se postavlja vprašanje roka za prijavo. Menimo pa, da je prenehanje članstva treba javiti čimprej. Članstvo v lovske družine preneha s smrtjo, z izstopom ali z izključitvijo. Z izstopom preneha članstvo takoj, brž ko je podana izjava o izstopu. V takem primeru je treba javiti prenehanje članstva takoj. Za primer smrti imetnika orožnega lista oz. dovoljenja za nabavo orožja je v čl. 36 predpisano, da mora pokojnikov družinski član priglasiti smrt

Pa brez maliganov!

Peter Adamič

v 30 dneh. Pri izključitvi v disciplinskem postopku je treba počakati na pravnomočnost disciplinske odločbe. Občinski organ za notranje zadeve bo uvedel postopek za odvzem orožja oz. orožnega lista osebi, kateri je prenehalo članstvo v lovski družini. Ko je odvzet orožni list, mora prizadeti oddati tudi orožje v 8 dneh. Postopek o odvzemu orožja je predpisan ter je enak, kakor je določeno za take primere v čl. 29, o čemer bo govora pozneje.

Odvzem orožnega lista in orožja v primeru prenehanja članstva v lovski družini ne pride v poštev, če se je prizadeti vključil v drugo lovsko družino, oziroma če je član druge družine že od prej. Prizadeti pa sme v takem primeru odvzema orožnega lista prositi za dovoljenje za posest orožja. V zakonu pogrešamo določbo o starih primerih prenehanja članstva v lovski družini. Lovci, ki so prenehali biti člani lovskih družin, imajo še vedno orožne liste za nošenje. Nekateri celo lovijo kot gostje v lovišču te ali one lovske družine.

Orožje umrlega lovca, orožje in sprememba bivališča

V zakonu je na novo urejen postopek za primer smrti imetnika orožnega lista oz. orožja. Rečeno je že bilo, da mora polnoleten član pokojnikove družine priglasiti smrt v 30 dneh. Dedič po pokojnem imetniku orožnega lista mora v treh mesecih po smrti lastnika orožja zaprositi za orožni list ali za dovoljenje za posest oz. orožje odsvojiti osebi, na katere ime se še vedno glasi nabavno dovoljenje. Če v treh mesecih ni ničesar pokrenil, se orožje proda v korist dediča. Ta postopek velja ob primeru umrlega člana lovske družine in drugega lastnika orožja. Postopek glede orožja umrlih lastnikov obravnavamo na tem mestu zato, ker je smrt najpogostejši vzrok prenehanja članstva v lovski družini.

V novem zakonu je urejen postopek glede odsvojitve in zamenjave orožja, postopek pri spremembi bivališča ter končno postopek, če je

orožje oz. orožni list zgubljen ali ukraden, ali je orožje najdeno. Pri odsvojitvi orožja je odsvojitelj (prodajalec, darovalec) dolžan v 8 dneh po odsvojitvi prijaviti, da je orožje prodal ter mora pristojnemu organu predložiti svoj orožni list z enim izvodom nabavnega dovoljenja, katerega mu je izročil kupec orožja. Namen tega predpisa je, da je promet z orožjem kontroliran ter da se evidenca o posameznem orožju ne izgubi.

Če občan, ki ima orožni list, menja svoje bivališče, mora v 30 dneh po preselitvi priglasiti novemu pristojnemu organu preselitev, da ga vpiše v evidenco izdanih orožnih listov. Po sedanji dikciji zakona občan ni dolžan prijaviti referentu za orožne liste, da se bo preselil ter naj ga izbriše iz evidencie izdanih orožnih listov. Zadostuje samo priglasitev pri referentu, ki je pristojen za novo bivališče. Ta obvesti za prejšnje bivališče pristojnega referenta o preselitvi, da ga izbriše iz evidencie izdanih orožnih listov. Opisani postopek velja samo za evidenco orožja in orožnih

listov, medtem ko za osebno evidenco občanov veljajo posebna pravila o odjavljanju in prijavljanju.

V primeru, če občan izgubi orožni list oz. orožje ali mu je bilo orožje ukradeno, mora izgubo oz. tatvino prijaviti najbližji postaji milice v 24 urah. V petih dneh po izgubi oz. tatvini pa mora obvestiti tisti občinski organ za notranje zadeve, pri katerem je bilo orožje registrirano. Kdor najde izgubljeno orožje ali skrito orožje, mora v treh dneh izročiti orožje najbližji postaji milice.

Odvzem orožja

Novi zakon je nabavo, posest in uporabo orožja državnih organov, organizacij združenega dela in drugih organizacij uredil v členih 20 do 25 smiselno enako, kot je bilo urejeno doslej. Urejeno je tudi, katere organizacije se smejo baviti s prometom orožja in streliva, v členih 41 do 43, nadalje je določeno, katere organizacije združenega dela in obrtne organizacije smejo izdelovati, predelovati in popravljati orožje (členi 44 do 48). Vsa ta določila so gotovo pomembna, vendar so za lovce manj zanimiva. Zato o njih na tem mestu ne bi razpravljali. V novem zakonu pa pogrešamo določila o prometu z orožjem čez državno mejo. Sicer je pa promet z orožjem čez državno mejo urejen v čl. 21 do 30 zakona o prehajanju čez državno mejo in gibanju v mejnem pasu (Ur. list SFRJ, 6/73).

Važne so določbe o odvzemu orožnega lista in orožja, zlasti do-

ločbe o zasegu orožja in streliva ter orožnega lista. Razlikovati je treba primere, ko pristojni organ z upravno odločbo dokončno odvzame orožni list in orožje, od primerov ko pooblaščen oseba (miličnik) zaseže pri opravljanju svoje službe na kraju samem brez poprejšnje odločbe pristojnega upravnega organa orožje in strelivo ter orožni list, na primer ob storitvi kaznivega dejanja, ali če zasači krivolovca na lovu in podobno.

Orožje in orožni list pristojni organ po čl. 27 odvzame v rednem upravnem postopku z odločbo. V zakonu so predpisani primeri, ko se sme odvzeti orožje oz. orožni list. Kratko povedano, orožni list in orožje se vzame, če so nastopili primeri (čl. 17), ko ni moč izdati dovoljenja za nabavo orožja niti orožnega lista, ali če so bile ugotovljene okoliščine, zaradi katerih bi pristojni organ za notranje zadeve po svoji diskrecijski pravici odklonil nabavno dovoljenje. O teh razlogih je bilo govora spredaj. Če je bilo orožje odvzeto pred pravnomočnostjo odločbe, ga mora organ, ki ga je odvel, skrbno čuvati. Glede uvedbe postopka za odvzem orožnega lista je treba poudariti novo določilo, ki pooblašča družbeno-politične in druge organizacije oz. zbor delovnih ljudi, da sprožijo postopek za odvzem orožja.

V upravnem postopku odvzeto orožje in strelivo sme lastnik v dveh mesecih prodati osebi, ki ima nabavno dovoljenje. Če lastnik orožja v predpisanem roku ne prodaja, ga upravni organ da v prodajo v korist lastnika. Določila o odvzemu orožja veljajo tudi za nestrokovno izdelano orožje. Tako orožje pa ne prodajo, ampak ga je treba uničiti.

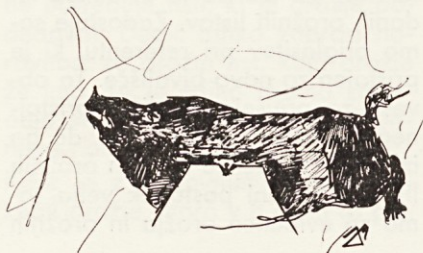
Določila o zasegu orožja, streliva in orožnega lista (čl. 30-33) pooblaščajo miličnike, da zasežejo tj. začasno odvzamejo orožje, strelivo in listine, če zasačijo občana, ki poseduje ali nosi orožje in strelivo,

za katerega ni moč dobiti nabavnega dovoljenja, ali občana, ki ima ali nosi orožje, za katerega nima predpisanih listin. Miličniki zasežejo orožje s strelivom in orožnim listom osebi, ki je uporabila orožje na javnem kraju, kjer je lahko nevarno za ljudi, ter osebi, ki je storila z orožjem prekršek zoper javni red in mir ali kaznivo dejanje. Za zaseženo orožje in strelivo ter orožni list se izda potrdilo. Končna usoda zaseženih predmetov je odvisna od izreka v pravnomočni upravni odločbi o upravnem prekršku oz. od izreka v sodbi. V končni odločbi, s katero se ugotovi kazenska odgovornost za prekršek ali kaznivo dejanje ter je storilec kaznovan, se izreče varnostni ukrep odvzema orožja in listin. V primeru oprostitve pa se zaseženi predmeti vrnejo lastniku. Za zasežene predmete lastniku ne pripada odškodnina.

Če so določila o zasegu orožja in streliva potrebna v obravnavanem zakonu, bi bilo koristno in nujno tudi določilo, da smejo lovski čuvaji in drugi organizirani lovci zaseči orožje in listine krivolovcu, če ga zasačijo v lovišču pri lovu. Pri sedanjih pravni ureditvi je po pravilniku o lovskih čuvajih upravičen le lovski čuvaj legitimirati in odvzeti naprave za lov, torej tudi puško.

Zakon o orožju navaja tudi prekrške v čl. 52 do 56. Ločiti je treba prekrške, ki jih stori individualna oseba ter prekrške, ki jih stori organizacija združenega dela ali druga pravna oseba. Predpisane so denarne kazni in zapor.

Končno je treba omeniti še evidenco o trofejnem in starem orožju. Za trofejno orožje je določeno, da je zanj moč dobiti dovoljenje za posest. Prepovedano pa je trofejno orožje nositi ali uporabljati ter imeti zanj pripravljeno strelivo. Zbiralci starega orožja pa morajo priglasiti svoje zbirke pristojnemu organu za notranje zadeve.

Zasedanje Mednarodnega sveta za lovstvo v Varšavi

Lado Švigelj

Kot dopisni član Mednarodnega sveta za lovstvo (CIC) sem bil v jugoslovanski delegaciji, ki se je junija 1973 udeležila zasedanja te mednarodne lovske organizacije v Varšavi.

Ne mislim podati izčrpnega poročila o delu Mednarodnega sveta za lovstvo, ampak bi rad samo nakazal novo smer, ki jo je bilo čutiti od začetka do konca zasedanja na plenarnih sejah kakor tudi pri delu komisij.

Vse razprave so izzvenele v smislu potrebe po močnejši zaščiti divjadi in narave sploh. Novo vsebino dela nakazuje že preimenovanje Mednarodnega sveta za lovstvo v Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (Internationaler Jagdrat zur Erhaltung des Wildes, Conseil international de la chasse et de la conservation du gibier), kar je bilo sklenjeno na tem zasedanju.

V tem smislu je bilo sprejetih tudi precej sklepov in priporočil, ki se tičejo tudi jugoslovanskih oz. slovenskih lovcev. Naj jih nekaj navodem:

1. Predlaga se zaščita vseh ujed, prepove naj se lovljenje ptic selivk z mrežami, prepove naj se uporaba favni škodljivih pesticidov, priporočilo vladam, da ustanovijo v svojih deželah rezervate za vodne ptice, kjer bi v miru gnezdile. V teh predelih naj se prepove športna in rekreacijska dejavnost, predvsem pa uporaba motornih čolnov.

Večina naštetih priporočil že vsebuje Mednarodna konvencija za zaščito ptic, ki jo je naša država lani podpisala. Treba jih je samo upoštevati pri sprejetju novega lovskega zakona in drugih predpisov v zvezi z lovstvom.

Izrečena je bila pohvala Romuniji, ki je prepovedala lov v Donavski delti. Tam so gnezdišča raznovrstnih vodnih ptic evropskega in celo širšega pomena.

2. Ugotovljeno je, da je v 20. stoletju izumrlo že čez 70 živalskih vrst, mnogo pa jih je še ogroženih. Ena glavnih nalog Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi je skrb, da se ta proces izumiranja zavre in ustavi.

Poleg nekaterih drugih sredozemskih držav je bila pohvaljena tudi Jugoslavija zaradi zaščite sredozemske medvedjice (*Monachus albiventer*), edinega sredozemskega tjulnja, katerega stalež je bil leta 1965 ocenjen na 500 glav. To je zelo ogrožena vrsta, saj živi teh 500 živali (če jih je še toliko?) razprostranjenih preko vsega Sredozemskega morja, Črnega morja in dela atlantske obale pri Maroku.

3. Sestavljena je bila resolucija nordijskim državam (Švedska, Norveška, Finska) s predlogom, da zaščitijo volkove, ki so že močno zredčeni. Vlade navedenih držav so bile pozvane, da plačujejo škodo, ki jo povzročajo volkovi predvsem na čredah severnih jelecnov.

4. Ugotovljeno je, da so mesojede živali zelo pomembne za ravnotežje v naravi. Zato je bila izrečena pohvala Švici, Nemčiji in Jugoslaviji zaradi ponovne naselitve risa.

Moje poročilo o poskusu naselitve risa v Sloveniji je bilo sprejeto z aplavzom.

5. Izdelan je bil predlog, da se omeji prost vstop prebivalstvu le v določene gozdne predele. Zaradi vedno gostejšega cestnega omrežja, predvsem pa zaradi hitrega porasta motorizacije je vedno manj predelov v naravi, ki jih ne obiskujejo turisti, izletniki, gobarji, nabiralci jagod, malin, zelišč, polharji in podobno. Tako divjad skoraj nima več kotička, kjer je ne bi vznemirjali. Seveda se to odraža na številu divjadi, njenem počutju in zdravstvenem stanju.

Divjadi je nujno zagotoviti miren obstoj vsaj v oddaljenih gozdnih

predelih in odročnih legah, kjer so zanjo najugodnejši pogoji.

6. Na podlagi francoskega poročila, ki je zajelo obdobje od leta 1968 do 1972, so bili predlagani ostrejši ukrepi za zatiranje lisice kot glavnega razširjevalca stekline. V tem času je bilo v Franciji ugotovljenih 1814 steklih lisic. Računajo pa, da jih je bilo dejansko pet do desetkrat več.

Od domačih živali je bilo v omejenih letih steklih: 18 psov, 113 mačk, 674 govedi, 46 ovc in koz, 19 konj, 2 prašiča.

Od divjadi pa poleg lisic: 38 jazbecev, 27 srnjadi, 39 druge divjadi (v glavnem kun, podlasic, dihurjev).

Stremiti je, da se stalež lisic toliko zniža, da bi bila ena lisica na 250 hektarov. Tako bi zelo verjetno razširjanje stekline zavrla.

Predlagani so naslednji ukrepi: zastrupljanje s strihninom, premije, zaplinjevanje rovov, zatiranje potepuških psov in mačk, cepljenje psov in mačk.

Kakor vemo, se pojavlja steklina že dalj časa pri naših sosedih – na Madžarskem in v Avstriji. Tudi na jugu naše države so bili pojavi stekline, celo pri ljudeh. Pred nedavnim so bile ugotovljene stekle lisice tudi v Sloveniji, v Prekmurju. Prvi ukrep s strani lovcev naj bi bil, da streljamo lisice ne glede na letni čas, spol in starost. To je sicer izjemen, brutalen in nehuman ukrep, vendar je nujen, ker steklina ogroža tudi domače živali, divjad in – človeka.

Deset odgovorov generalnega sekretarja Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi

V soboto, 10. novembra 1973, je bil v Kočevju sestanek o sodelovanju Jugoslavije v Mednarodnem svetu za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC).

Na sestanku so bili generalni sekretar CIC g. Werner Trense; ing. Marko Bulc, predsednik Lovske zveze Jugoslavije in šef jugoslovanske delegacije v CIC; generalpolkovnik Rado Pehaček, član predsedstva LZJ in titularni član CIC; Veljko Varičak, lovski svetnik in dopisni član CIC; Lado Švigelj, upravnik gojitvenega lovišča Rog in dopisni član CIC.

Generalni sekretar je razložil načrte za bodoče delovanje CIC in sodelovanje jugoslovanskih lovskih strokovnjakov v strokovnih komisijah mednarodne lovske organizacije. Razčiščena so bila določena stališča in sprejeti ustrezni zaključki.

V nedeljo je generalni sekretar obiskal nekaj lovišč v Sloveniji in se zanimal za varstvo in gojitev divjadi v različnih pogojih.

Gospod Werner Trense, Nemeč po rodu, je znan lovski strokovnjak za veliko evropsko in eksozično divjad. Je tudi avtor nekaj lovskih knjig, ki obravnavajo zlasti biologijo divjadi. Za generalnega sekretarja CIC je bil imenovan pred kratkim, 27. 10. 1973, prej pa je bil predsednik komisije CIC za gorski lov in evropsko veliko divjad.

V ponedeljek, 12. novembra 1973, je obiskal tudi Lovsko zvezo Slovenije. Urednik revije Lovec Francè Cvenkel ga je seznanil s slovensko lovsko literaturo, mu poklonil nekaj številc Lovca in imel z njim naslednji intervju:

Gospod generalni sekretar, ali bi za revijo Lovca oziroma njene bralce povedali nekaj besed o CIC, o njegovem pomenu in ciljeh?

Mednarodni svet za lovstvo (CIC) povezuje in združuje lovske organizacije 40 držav in tudi posamez-

ne lovske strokovnjake z več kontinentov – ne glede na družbeno oziroma politično ureditev. Njegov glavni cilj je, da bi bil lov v vseh deželah sveta tako organiziran in izvajan, da ne bi bil prizadet obstoj divjadi. CIC si prizadeva, da bi bila lovska društva vsega sveta in vsak lovec posebej prežeti s sodobno lovsko etiko o odnosu do vseh vrst divjega živalstva, kar ne pomeni brezglavega uničevanja, pač pa ohranjanje in umno gospodarjenje. Zato je skupščina CIC tudi glasovala za spremembo oziroma dopolnitev imena te organizacije. Doslej: Mednarodni svet za lovstvo – Conseil International de la Chasse. Odslej: Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi – Conseil international de la chasse et de la conservation du gibier. Sedaj s sedežem predsedstva v Parizu in generalnim sekretariatom v Münchnu.

Gospod Trense, daleč po svetu ste znani kot odličen lovec in hkrati velik ljubitelj divjih živali in narave sploh, kakšne načrte imate kot novi generalni sekretar CIC?

Znano vam je, da ima CIC več komisij. Te je treba reorganizirati, pomladiti s strokovnjaki, ki v lovski teoriji in predvsem v praksi pri varstvu in gojitvi divjadi v svoji deželi dosegajo najboljše uspehe. Treba je izdelati generalni plan ohranitve divjadi in divjih živali sploh. Še prej je pa potrebna analiza o najbolj ogroženih živalskih vrstah. Pri tem delu se mora CIC še bolj povezati s sorodnimi organizacijami, kakor je npr. Svetovno ekološko varstvo narave (WWF).

Zaščita divjih živali vsekakor veliko pomeni. Toda ne samo pred puško, predvsem pred drugimi uničujočimi vplivi. Naš cilj pa mora biti še daljnosežnejši: vsako živalsko vrsto naj bi v njenem biotopu tudi razmnožili do optimalne meje. Načelom, nasvetom, predlogom in sklepom CIC naj bi omo-

gočili čim večji razmah, zato je treba število držav članic oziroma lovskih organizacij v CIC še povečati.

Javno mnenje o lovu in lovcih je po svetu različno. Precej ljudi meni o lovcih, da so uničevalci divjadi in s tem narave. Kako bi odgovorili tistim, ki to trdijo?

Vsekakor še danes, ob napredni sodobni lovski etiki, mnogo lovcev ne moremo prištevati med pravične lovce. Žal takšni ljudje mečejo slabo luč na lovsko organizacijo. Toda neizpodbitno je, da ima organizirano lovstvo velike zasluge za ohranitev divjega živalstva. Poglejmo samo nekoliko v zgodovino. V času prebujanja narodov, po letu 1848, je bila v več evropskih deželah iztrebljena številna divjad prav zato, ker na razvalinah fevdalnega lovstva še ni nastalo novo lovstvo in je imel divji lov neomejen obseg. Z nastankom in delovanjem novih lovskih organizacij pa se je stanje popravilo, saj so zopet začeli veljati lovski predpisi. Čeprav je tudi še tedaj veljal za dobrega lovca predvsem tisti, ki je največ uplenil, je le-ta vendarle moral spoštovati lovopust. Divji lov pa lovopusta ni poznal, kakor ga še danes ne.

Ljudje pa o lovcih in lovu največkrat napačno sodijo zato, ker lovstva ne poznajo. Sicer pa veliko ljudi prav malo ali nič ne ve o življenju divjadi. Še pozna je ne, prav tako ne dreves in drugih rastlin. Če bi ustavil meščana na cesti, mu pokazal fazanko, vejico gabra, žitni klas – bi redke poznal eno in drugo.

Večkrat smo krivi tudi sami, da ljudje tako sodijo o nas. Nenehno moramo čistiti naše vrste ter z besedo in zgledi propagirati načelo, da je poglobitvena naloga sodobnega lovca čuvanje in gojitev divjadi. Lov v ožjem pomenu besede je drugotnega pomena. Kmet, ki ne seje, tudi ne žanje! Isto velja za lovca.

Generalni sekretar CIC Werner Trense (srednji) v razgovoru z urednikom revije Lovec Francetom Cvenklom (desni). Navzoč je tudi lovski svetnik in dopisni član CIC Veljko Varičak

Življenjski prostor divjadi se zaradi hitrega razvoja raznih oblik civilizacije nenehno oži. Nekaterim vrstam grozi nevarnost, da bodo izumrle. Ali CIC spremlja to dogajanje in kako konkretno ukrepa?

Glede ohranitve divjadi je velik del Evrope – kamor moramo vsekakor prištevati Jugoslavijo – v dobrih rokah. To je dokazala svetovna lovska razstava v Budimpešti leta 1971. Poglavlje zase pa so razmere v nekaterih evropskih sredozemskih državah. V Afriki se prebujajo ljudstva in narodi, kar se odraža tudi pri gospodarjenju z divjim živalstvom te celine. Podobno kakor v Evropi pred sto leti. Potrebovali bodo določeno dobo, morda krajšo kakor Evropejci, da bodo začeli bolj ceniti svoje veliko naravno bogastvo – divjad. Prebujajoča se Afrika potrebuje pomoč mednarodne lovske organizacije v strokovnih nasvetih, študijah in neposrednih stikih. V veliko zadovoljstvo nam je, da zanimanje za ohranitev divjadi tudi v Afriki napreduje. Zelo koristni so naši kontakti npr. z Marokom. Toda tudi v Evropi še ni vse v redu. Znano je, da so na Švedskem

volkove že skoraj iztrebili. Porušeno je ravnotežje med živalskimi vrstami severne Švedske in pokazale so se negativne posledice. Tudi zveza med prestankom švedskih volkov in volčjo populacijo na Finskem in v Sovjetski zvezi je pretrgana. Zadevo je analiziral tudi CIC, izdelal študijo in se s posebno resolucijo obrnil na švedsko vlado, ki je predloge CIC povsem upoštevala. Sedaj je volk na Švedskem popolnoma zaščiten, škodo od volkov pa plačujejo iz posebnega sklada. V tujini so tudi kupili 12 volkov; iz prilagojevalne obore jih bodo spustili na sever. To je samo ena izmed uspešnih intervencij CIC.

Nekaj dni ste preživeli pri nas in videli tudi naša lovišča. Kakšni so vaši vtisi?

Vesel in srečen sem, da imate tako lepa lovišča, da imajo vaše oblasti razumevanje za lovstvo in da se strokovno znanje med vašimi lovci širi. Vaše lovstvo je kakor dragocen kamen v mozaiku mednarodnega lovstva. Tu pri vas so primeri, kakšno naj bo sodobno lovsko gospodarjenje. Pozdraviti je tudi treba vaše gledanje v bodoč-

nost. Videl sem dve veliki obori, kjer divjad živi kakor v prosti naravi. Človek sploh ne dobi vtisa, da je ograjena. Bodočnost omenjam zato, ker ne vemo, kako eksplozivno se bo človeštvo razmnožilo in kako škodljivo za divjad se bo razmahnila njegova civilizacija. Želja resničnih ljubiteljev narave je vsekakor, da bi šel razvoj v dobrobit človeštva, a tudi divjega živalstva. Toda če se ne bodo uresničile naše želje, bodo naši zanamci čez sto, dvesto let srečni, da smo jim ohranili divjad, četudi v oborah. Vendar naj velja načelo: Obore le tam, kjer življenje divjadi pod nobenim pogojem ni več možno v prosti naravi! Živali imajo enako pravico do obstoja kakor človeštvo!

Slovenska lovska organizacija si že dolgo prizadeva za čim učinkovitejšo zaščito divjadi, predvsem ogrožene. Nekatere vrste smo lovci s samoupravnimi dogovori in sklepi zaščitili bolj, kakor pa jih ščiti naš sedanji lovski zakon. Ali so vam prizadevanja naših lovskih organizacij znana?

Pozdravljam vsakršno zaščito vsake divjadi. Ponekod je zaščita le

na papirju, pri vas sem ugotovil, da vaši lovci sklepe lovskih organizacij spoštujejo in izvajajo. Zato me tem bolj veseli, da imamo v forumih in komisijah CIC tudi sodelavce iz vaše lepe dežele. Znano mi je, da ste povečali zaščito oz. podaljšali lovopust divjemu petelinu, divjim racam, poljskemu zajcu, divjemu prašiču, planinskemu orlu in še nekaterim vrstam. Zlasti pa ste lahko ponosni, da ste ohranili kot divjad v vaših gozdovih največjo evropsko zver – medveda. Izkušnje vaših strokovnjakov pri gojitvi medveda so dragocene tudi za druge dežele.

Kakor vam je znano, smo marca 1973 izpustili tri pare risov v kočevske gozdove. Ris je bil v Sloveniji iztrebljen nekako pred sto leti. Sodbe naših lovcev o naselitvi risov so deljene. Kaj vi menite?

Ob tem sem takoj pomislil na celotno populacijo te največje evropske mačke. Njen življenjski prostor je bil še pred pol stoletja strnjeno področje od Skandinavije, Poljske, češkoslovaških in romunskih Karpatov do gozdov Balkanskega polotoka. Prevelik odstrel pa je risjo populacijo v več pokrajinah presekal in tako ogrozil obstoj te divjadi sploh. CIC je zadevo proučeval. Rešitev je v zaščiti in naseljevanju te zveri. Poljska je risa zaščitila. Naselili pa so ga v Zahodni Nemčiji, Švici in pri vas v Sloveniji. Upajmo, da se bo risja populacija od Skandinavije do Balkana v nekem razdobju spet spojila.

Naselitev risa na Kočevskem pomeni v prvi vrsti hvalevredno prizadevanje, da vrnete vašim širnim gozdom divjad, ki je tukaj nekoč živela. Hkrati pa je to tudi velik prispevek k akciji nekaterih evropskih dežel, da se zopet spoji in tako ohrani populacija evropskega risa. Skupščina CIC junija 1973 v Varšavi je izrekla vse priznanje in čestitala vašim lovcom, ki so si to akcijo zamislili in jo tudi izpeljali.

V zadnjih letih v Sloveniji pospešeno naseljujemo tudi drugo avtohtono divjad, kakor kozorože in svizce. Povejte nam še kaj o tem!

Ponovna naselitev kake divjadi nazaj na njeno nekdanje stanišče je vredna pohvale v največji meri. Lovci tako vračajo naravi njen nekdanji okras. S tem opravljajo pomembno delo, ki ga širša javnost premalo pozna. Sicer pa vam je pri tem v največjo pomoč vaše pravilo, da je pridobljena sredstva iz lovišč treba vračati nazaj v lovišča. Pred zopetno naselitvijo pa je kljub temu treba proučiti sedanje pogoje. Divjadi morda v preteklosti ni pregnala puška, ampak spremenjeni, poslabšani ali uničeni življenjski pogoji. Uspehi z naseljevanjem kozorogov pri vas so znani, manj vemo o svizcih, ki jih tudi naseljujete.

Če vaša majhna Slovenija najde sredstva za taka naseljevanja, bi jih lahko tudi druge, večje dežele. Zopet nov svetel zgled vašega lovstva, kako se je treba znati.

Naseljujemo tudi tujo divjad, kakor muflone in damjeke. Mnenja o tem so različna. Ali res ti tujci lahko ogrozijo našo domačo divjad, kar ne bi bilo v skladu z načeli CIC, da je treba predvsem čuvati avtohtono divjad?

Muflon in damjek pravzaprav nista tujca. Sredozemlje je njuna prvotna domovina. Tako rekoč sta že v davnini z dvema nogama stala v Evropi. Prava tujca v vaših loviščih bi bila npr. aksis in sika jelen, ne pa damjek in muflon. Toda zdi se, da je njun ugodnejši biotop še vedno bolj na jugu kakor pa na severu, čeprav ju je človek navadil živeti tudi v razmeroma hudih zimah srednje Evrope. Menim, da bi bili na vašem Krasu, nagnjenem k morju, za muflona in damjeka ugodni življenjski pogoji. Toda pretiravanje z naseljevanjem bi bilo lahko škodljivo. Vsekakor naj imajo v vaših loviščih prednost srna, gams in navadni jelen!

Gospod Trense, končno nam povejte še kaj o sodelovanju Jugoslavije v CIC.

Jugoslovansko lovstvo nam je že dolgo poznano, predvsem od mednarodne lovske razstave v Düsseldorfu leta 1954. Jugoslovansko lovstvo se je uvrstilo med vodilne v Evropi. Veseli me, da imamo z vami dobre stike in da vaši eksperti v CIC pomagajo uresničevati idejo o ohranitvi divjadi. Brez jugoslovanske delegacije si ne morem predstavljati več dela v tej mednarodni organizaciji.

Na kraju vas prosim, da preko vaše lepe revije Lovec sporočite mojim jugoslovanskim prijateljem, sodelavcem ter vsem slovenskim in jugoslovanskim lovcom moje najboljše želje za nadaljnji napredek slovenskega in vsega jugoslovanskega lovstva.

Zima

Lenart Zupan

Meljejo, meljejo temni oblaki
mokico belo – snežinke
in sipajo dol na zemljo
zime nam mrke znanilke.
Kot beli metuljčki se v zraku vrte
od sivih oblakov do speče
zemlje.

Težka, debela je snežna odeja,
močno ogroža našo divjad
(jerebice, fazane, srnjad),
lovišča hudo zametena
pomenijo stisko in glad.

Pomoč je potrebna – to lovčev
je dolg:
čuvati, krmiti v stiski divjad,
ker le ob skrbni pomoči
bo zimo prebila – v novo
pomlad.

Zatrimo steklino

Rado Tomšič,

Republiška veterinarska uprava SR Slovenije – Ljubljana

Divjad predstavlja del narodnega bogastva. Družba je zaupala gojitev in skrb za zdravje le-te lovskim organizacijam. Zato ni slučajno, da odredba o preprečevanju, zatiranju in izkoreninjenju stekline (Ur. l. SR Slovenije, št. 35/73) nalaga tudi lovskim organizacijam, kaj morajo storiti zoper steklino, za katero zbolijo tudi zveri in pižmovke ter druga divjad. V tej reviji je bila steklina že podrobneje opisana, zato tega ne bi ponavljali, ampak bi pojasnili le nekatere ukrepe, ki jih morajo narediti lovske organizacije in lovci, da se prepreči, zatre in izkorenini steklina.

Z ozirom na to, da tudi divjad, ki zboli za steklino, ogroža zdravje ljudi, je samo po sebi razumljivo, da mora lovec oziroma lovska organizacija storiti vse, da zaradi neznanja ali malomarnosti ne bi zbolel in umrl za steklino človek oziroma bi se ta bolezen ne razširila med živalmi.

Lovec, ki opazi, da se divjad spremenjeno vede, da je divjad razdražena ali potrta, da napada druge živali ali ljudi brez vzroka, da je izgubila prisebnost, da ji je ohromela spodnja čeljust ali zadnji del telesa, da se slini, mora to takoj sporočiti občinskemu veterinarskemu inšpektorju ali najbližji veterinarski postaji. Zveri, ki se nenaravno vedejo in ki pridejo v bližino naselja, hiš, čred, je treba takoj ubiti.

Odredba obvezuje lovske organizacije na okuženem območju,* t. j. tam, kjer je ugotovljena steklina, ter na neposredno ogroženem območju, t. j. vse sosednje občine, da pokončujejo zveri in pižmovke. Dokazano je, da se človek lahko okuži s povzročiteljem stekline tudi z okuženo hrano in zrakom, ne le

z ugrizom. Zato si mora lovec, ki prime ubito divjad, zaščititi roke z zaščitnimi rokavicami, ne bo pa odveč, če si zaščiti tudi usta, nos in oči. Truplo pokončane zveri na omenjenem območju mora zapakirati v neprepustno vrečo, sporočiti kraj, kjer je žival pokončal, in datum odstrela oziroma najdbe, in to oddati najbližji veterinarski postaji. Le v izjemnih primerih, ko gre za veliko oddaljenost in težaven teren, lahko lovec zakoplje pod meter debelo plast zemlje ali kamenja pokončano žival na kraju odstrela oziroma najdbe.

Da se prepreči okužba pri odiranju in odvzemu trofeje (npr. podočniki), je na okuženem in na neposredno ogroženem območju prepovedano jemati trofeje zverem in odirati te živali. Odvzem trofeje in odiranje se lahko opravi le z dovoljenjem pristojnega veterinarskega inšpektorja in pod pogoji, ki jih ta odredi.

Na ogroženem območju, t. j. na območjih vseh drugih občin, priporočamo lovskim organizacijam, da v lovišču ugotove predvsem stalež lisic in kje se zadržujejo (lisičine), da bi v primeru ugotovitve stekline lahko takoj začeli s ponkončevanjem le-teh. Ugotovljeno je, da z redčenjem lisic v lovišču preprečujemo širjenje stekline. Zato priporočamo, da naj bi bile največ 4 lisice na 1000 ha.

Lov s psi predstavlja nevarnost, da pridejo psi v dotik z okuženo divjadjo. Zato je na okuženem in neposredno ogroženem območju prepovedan lov s psi.

Če lovec odstreli v okuženem ali neposredno ogroženem območju drugo divjad, ki se je nenaravno vedla, mora to prijaviti veterinarskemu inšpektorju. Prav tako mora biti pregledano meso divjadi, če se sumi, da je zbolela za steklino, pa čeprav je meso namenjeno za domačo porabo.

Menimo, da ne bo odveč, če opozorimo lovce-gojitelje psov na določilo, da so dolžni v osmih dneh

po nabavi psa le-tega prijaviti pristojni veterinarski postaji. Prav tako kot drugi posestniki psov so tudi lovci, rejci psov, dolžni v treh dneh prijaviti pogin, odtujitev, pobeg ter vsako drugo spremembo v zvezi z rejo psov.

Psi na okuženem in neposredno ogroženem območju morajo biti zaščitno cepljeni proti steklini takoj, ko so stari 3 mesece. Vsi registrirani in cepljeni psi morajo nositi znamkico z označbo občine in številko psa, ki jo prejmejo ob cepljenju. Necepljene pse, pse brez znamkic in potepuške pse je treba pokončati. Veterinarsko-higienska služba v večini občin ni ustrezno organizirana, zato veterinarska služba pričakuje, da bo s pomočjo in sodelovanjem lovskih organizacij uspešno opravila tudi to nalogo.

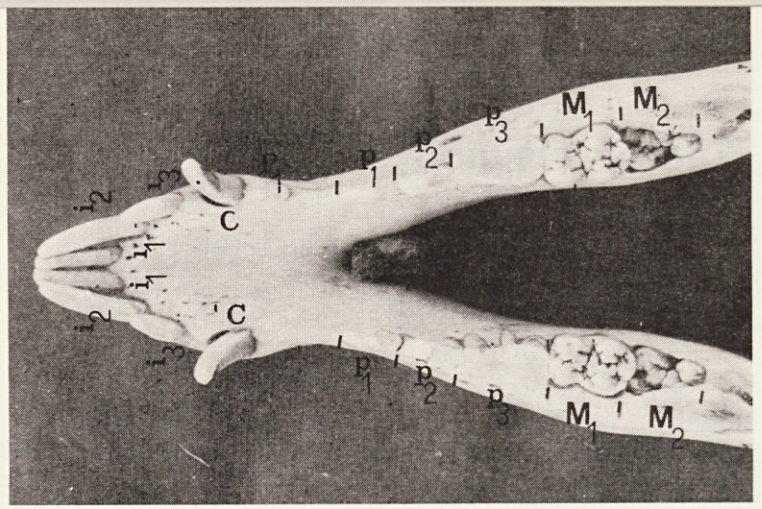
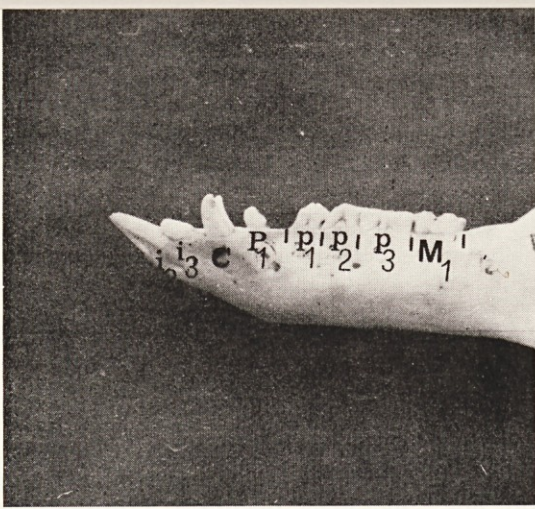
Če bomo upoštevali navedeno, bomo zmanjšali oz. preprečili škodo, ki jo steklina povzroča oz. lahko povzroči med divjadjo, ter zaščitili zdravje ljudi.

Kaj zdaj?

Foto dr. J. Pesjak

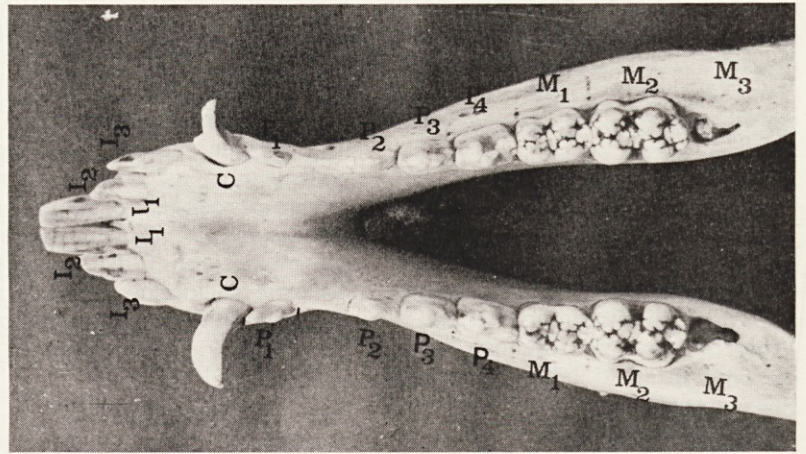
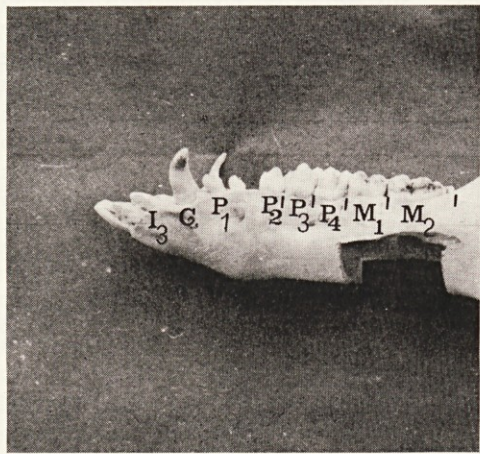
* Po navedeni odredbi v Uradnem listu SRS je s steklino okuženo območje občine Murska Sobota, neposredno ogrožena pa so območja občin Gor. Radgonca, Lendava in Ljutomer. Ogroženo območje so vse druge občine v SR Sloveniji.

1

1 a

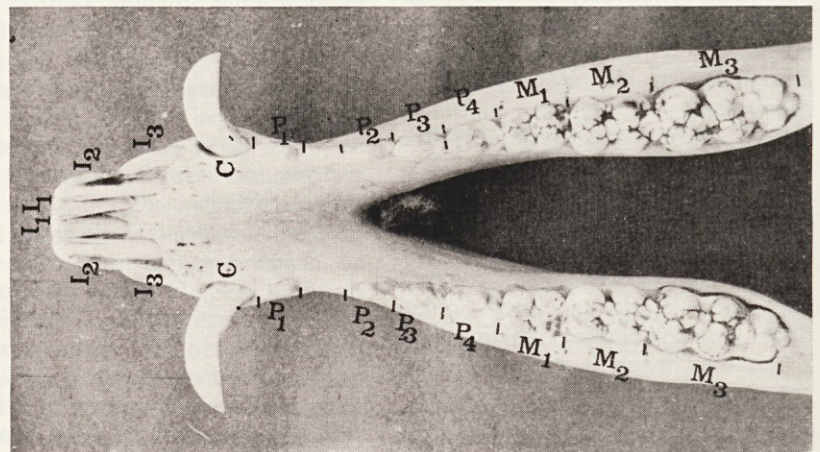
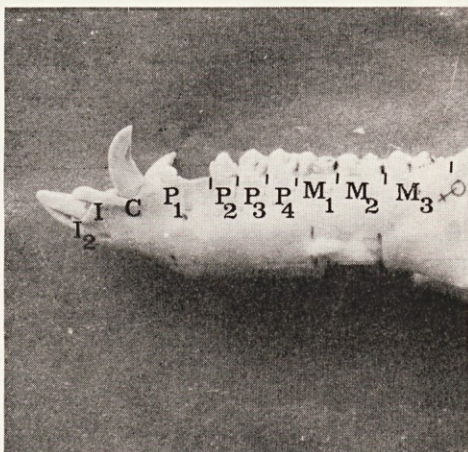
Spodnja čeljust ozimca, starega 10–11 mesecev (1 – s strani, 1 a – od zgoraj), torej nekako v januarju. Ima še mlečne predmeljake p_1, p_2, p_3 . Mlečni predmeljak p_3 takoj prepoznamo, ker je tridelen in ima grizno ploskev močno obrabljeno. Takoj za p_3 je v tem času že prvi meljak M_1 . Za njim pa tišči iz čeljusti drugi meljak M_2 . Vsi sekalci so še mlečni i_1, i_2, i_3 . Stalni sekalci so širši in močnejši kakor mlečni

2

2 a

Spodnja čeljust prašiča v drugem letu starosti – lanščak, letnik, enoletna svinja (2 – s strani, 2 a od zgoraj). Od oktobra do februarja drugega leta prašičevega življenja manjka še tretji meljak M_3 . Prva dva stalna sekalca sta že dorasla, druga dva pa še rasteta

3

3 a

Spodnja čeljust svinje s popolnim zobovjem, stare dve leti ali več (3 – s strani, 3 a – od zgoraj). Dokaz za to je tretji meljak M_3 , prva dva para stalnih sekalcev pa sta enako dolga

Foto ing. C. Štrumbelj

Določanje starosti divjih prašičev po zobovju

Ing. Ciril Štrumbelj, gojitveno lovišče Rog, Kočevje

Pri analizi uplenjene divjadi je starost poleg drugega (teža, trofeja, spol itd.) pomemben podatek. Zato je prav, da starost, kolikor se da, točno ugotovimo. Na živali je za ugotavljanje starosti več znakov. Starost srnjadi in jelenjadi smo se v glavnem že naučili določati po zobovju in je ta način na splošno v rabi. Pri divjih prašičih pa še ne, ampak starost določamo kar po telesni velikosti oziroma teži, kar je v mnogih primerih zmotno, nepravilno. Telesna teža je pri prašičih zelo različna in odvisna od prehrane, časa rojstva in drugih vplivov veliko bolj kakor pri drugih vrstah parkljaste divjadi.

Sprva zraste živali mlečno zobovje, ki se postopoma zamenja s stalnim. Vse do takrat, ko žival še nima popolnega stalnega zobovja, lahko po rasti posameznih zob skoraj na mesec natančno ugotovimo, določimo starost. Ko pa kasneje ugotavljamo starost po obrabi zobovja, pa naše ugotovitve ne morejo biti več tako točne, natančne (lahko se zmotimo za eno ali več let).

Namen tega sestavka je, pojasniti, kako določimo starost po zobeh mladiču (pujsku) v prvem letu, in lanščaku, torej prašiču v drugem letu starosti.

Mlečno zobovje

Popolno mlečno zobovje dobi mladič (pujssek), ko je star približno 3 in pol mesece. Skupaj 28 mlečnih zob v spodnji in zgornji čeljusti se deli na 12 sekalcev (i), 4 podočnike (c) in 12 predmeljakov (p). Mlečno zobovje označujemo z malimi, stalno pa z velikimi črkami. Poleg črke je vedno tudi zaporedna številka od 1 dalje za posamezno vrsto zob. Od 28 mlečnih zob jih je 14 v zgornji in 14 v spodnji čeljusti. Značilno pri mlečnem zobovju je, da je tretji predmeljak (p_3) tridelen. Glej sliko št. 1.

Rast stalnega zobovja

a) Menjava sekalcev:

pri starosti od 12 do 14 mesecev se nadomesti i_3 z l_3 ,
pri starosti od 14 do 16 mesecev se nadomesti i_1 z l_1 ,
pri starosti od 18 do 20 mesecev se nadomesti i_2 z l_2 .

Za ugotavljanje starosti so pomembni sekalci v spodnji čeljusti. Stalni sekalci (l_1 in l_2) so širši in močnejši kot mlečni (i_1 in i_2).

b) Menjava podočnikov:

mlečni podočniki (c) se zamenjajo s stalnimi (C) pri 10 do 12 mesecih starosti.

c) Menjava predmeljakov:

Pri starosti 6 do 7 mesecev zraste predmeljak P_1 ; včasih izostane.

Pri starosti 14 do 16 mesecev pa zrastejo P_2 , P_3 , P_4 .

Stalno zobovje

Prašič ima 44 stalnih zob: 12 sekalcev (I), 4 podočnike (C), 16 predmeljakov (P) in 12 meljakov (M).

Na sliki št. 3 je spodnja čeljust s stalnim zobovjem. Tretji meljak M_3 je tridelen. M_1 in M_2 sta dvodelna. Meljaki se ločijo od predmeljakov po obliki. Grizna ploskev je pri meljakih širša in razrezana s črnimi črtami. Predmeljaki imajo klinasto obliko in jih je zaradi tega lahko ločiti od meljakov. Stalno zobovje dobi prašič v starosti od 21 do 24 mesecev, ko zraste M_3 .

Kako ugotavljam o starost

Mladič (pujssek) se v zgodnji jeseni, prej pa še bolj, že po velikosti loči od drugih prašičev. Če upoštevamo še barvo ščetin (rjave proge), je ugotavljanje po zobovju odveč. Težava pa nastane pri dobro razvitih ozimcih januarja, to je proti koncu lovne dobe, ko nimajo več rjavih prog in so po telesni teži, če so

dobro razviti, že skoraj enaki telesno šibkejšim lanščakom.

Če pogledamo januarja čeljust ozimca, vidimo, da ima še p_1 , p_2 in p_3 , torej mlečne predmeljake. Predmeljak p_3 takoj prepoznamo, ker je tridelen in ima grizno ploskev močno obrabljeno. Takoj za p_3 je v tem času že prvi meljak M_1 . Za njim ni v čeljusti nobenega zoba več, pač pa že tišči iz čeljusti M_2 . Sekalci v spodnji čeljusti i_1 , i_2 in i_3 so še mlečni.

Pri lanščaku je možno, če ocenjujemo starost samo po telesni velikosti, da ga zamenjamo z dobro razvitim ozimcem ali s slabše razvito dveletno svinjo oziroma merjascem. In obratno. Če pa pogledamo spodnjo čeljust, lahko točno ugotovimo lanščakovo starost.

Od oktobra in že prej pa do januarja oz. februarja drugega leta prašičevega življenja, torej v mesecih, ko je lov na to divjad na višku, lanščak (letnik, letna svinja) v spodnji čeljusti še nima meljaka M_3 . Glej sliko 2 in 2a! Sekalca v spodnji čeljusti l_2 še rasteta, zato sta krajša od prvih dveh l_1 , ki sta že dorasla. Sliki 2 in 2a primerjaj s slikama 3 in 3a! Določanje po sekalcih je enostavnejše, ker so v gobcu lahko dosegljivi. Do meljakov pa si je skoraj vedno treba pomagati z nožem. Če je v čeljusti že tretji meljak M_3 in sta para sekalcev v spodnji čeljusti (l_1 in l_2) enako dolga, je žival gotovo stara dve leti ali več (glej sliko 3 in 3a).

Ugotavljanje starosti nad dveletnih divjih prašičev, merjascev in svinj, pa je nazorno obrazložil B. Krže v članku »Divji prašič v Sloveniji«, Lovca št. 8/1973, stran 232.

Literatura:

E. Wagenknecht 1972 – Die Altersbestimmung des erlegten Wildes.

K. H. Halarmehl 1961 – Altersbestimmung bei Haustieren, Pelztieren und beim jagdbaren Wild.

Drugo srečanje z risom

Tone Črnač

V času kraljevine Jugoslavije me je življenjska usoda pregnala kot gozdarja iz Slovenije v Makedonijo, v Šar planino na Crni kamen pod Ljuboten, med volkove, medvede, divje prašiče, gamse, srnjad, katorne, gozdne jerebe, orle in mrhovinarje. Pa tudi med rise. Tamkaj se je razprostiral pragozd od same gozdne meje, nad njo pa obširni gorski pašniki prav tja do Albanije.

V članku »Čakal medveda, ustrelil risa«, ki je bil objavljen v decembrskem Lovcu leta 1946, sem opisal moje prvo srečanje z risom. Ko sem torej prvi dan jeseni leta 1940 uplenil risa, sem bil neizmerno srečen ob takšni trofeji. Vendar naj pripomnim, da sem ga uplenil pomotoma. Mislil sem, da sem streljal na volka, je pa krogla iz moje karabinke pretrgala življenje mogočni, najredkejši divjadi. Tedaj sem sklenil, da nikdar več ne bom sprožil na to čudovito mačko, naj se mi nudi še taka priložnost. Tedaj je bil ris v Jugoslaviji strogo zaščiteno. Doletela bi me kar najstrož-

ja kazen, če bi oblast zvedela za moje dejanje, saj sem bil kot prodirjavni element pri njej slabo zapisan. Toda Arnavt Rusten, ki je bil priča mojemu »grehu«, mi je dal častno besedo – »beso«, da bo molčal do groba. Besede pa Arnavt nikdar ne prelomi.

Besa, častna arnavtska beseda, je odigrala svojo vlogo tudi pri risu, ki ga je »uplenil« znan slovenski pisec lovskih doživljajev v Makedoniji – Tone Kapus.

Tone je bil brat Vladimira, nekdanjega urednika našega glasila, lovskega pisca in pesnika. Tone že vrsto let počiva na pokopališču v Radovljici.

Pred vojno nas je v Makedoniji službovalo kar nekaj Slovencev. Sedaj že pokojni ing. Ščinkovec je bil upravitelj gozdne uprave v Skopju, pod katero je spadala Skopska Crna gora in Šar planina z Ljubotonom (2496 m). Po vojni pa sva z ing. Š. službovala skupaj v Slovenj Gradcu in tedaj mi je povedal marsikaj o svojem življenju in doživetjih v Makedoniji. Nekoč

Gozdarska hiša na Crnem kamnu

– tik pred mojim prihodom v Makedonijo – je organiziral lov na volkove in divje prašiče na Crnem kamnu. Na lov je povabil oficirje iz Skopja in sreskega načelnika iz Kačanika Toneta Kapusa. Moj prednik gozdar Stjepan Perić pa je preskrbel nekaj gonjačev Arnavtov za veliki pogon. Med drugim je na tem lovu neki oficir ustrelil risa. Tedaj je nastala zadrega, kako urediti zadevo, da ne bi oficir prišel pod obtožbo. Pa so se dogovorili z nekim Arnavtom, ki je dal častno besedo – beso, da je on ustrelil risa in da nikomur ne bo povedal resnice. Obtoženi in kaznovani Arnavt je dobil kasneje vse stroške povrnjene in tudi denarno nagrado. Upljenji ris pa je bil zaplenjen in na javni dražbi prodan. Kupil ga je sreski načelnik Tone Kapus.

Kdo v Makedoniji ni poznal strastnega lovca Toneta Kapusa! Njegovi znanci in prijatelji so mi marsikaj povedali o njem. Po prvi svetovni vojni se je pojavil v Skopju kot predstojnik naglega sodišča za sojenje hajdukom, ki so vpadali iz Bolgarije v Jugoslavijo. Ker pa je bil pri izrekanju kazni zelo mil in je imel ženo Makedonko, so ga s tega mesta odstranili in ga postavili za sreskega načelnika. Tudi kot načelnika so ga vedno pre-

Koža pomotoma uplenjenega risa v avtorjevi lovski sobi

meščali. Pri Arnavtih pa je bil zelo priljubljen in tako rekoč njihov stalni gost. Na vsakem sreskem načelstvu so imeli po nekaj francoskih, kot fižolovka dolgih pušk na tri naboje. Te so posojali zanesljivim Arnavtom z nekaj municije, da so sodelovali z orožniki pri hajkanju in zasledovanju bolgarskih teroristov. Mnogi izmed teh Arnavtov so lovili divje prašiče za sreskega načelnika Toneta Kapusa.

Muslimanska vera namreč ne dovoljuje, da bi Arnavt prijel prašiča, kaj šele jedel. In Tone je bil po cele dneve v sedlu arnavtskih konj na lovu.

Torej, v gozdovih Šar planine so domovali risi, kakor domujejo še danes. Kar složno so živeli z gamsi in srnjadjo. Dokler ni zapadlo veliko snega, sem jih sledil vedno tik nad gozdno mejo, navadno v smeri Tetovskega polja oziroma proti skalovitemu pobočju Tupanj, ki strmo pada do samega potoka Bela voda. Tupanj ima sončno lego in je bil tedaj poraščen z gostim grmovjem, da si se s težavo prebil skozenj. V skalnih prepadih Tupanja je rasla tudi tisa, edino iglasto drevo pod Ljubotenom. Ko je gore prekrila debela snežna odeja, so se tudi gamsi z Ljubotena preselili v te predele.

Vsa planina nad gozdno mejo je bil en sam ogromen pašnik. Na gozdni direkciji je bila vsako leto licitacija. Močnejši kmetje so izdražili pašnike in potem za razmerno visoko ceno nudili pašo čredam ovc, oslov, mul ter konj manjših kmetov. V pogodbi je bilo določeno, koliko ovc in kopitarjev se lahko pase na teh pašnikih, da ne bi uničili planine. Na večer so pastirji nagnali živino v prostore, ograjene s kamenjem, a brez strehe. Podnevi in ponoči torej pod milim nebom, le kolibe, kjer so prenočevali pastirji, so bile pokrite. Tu se je paslo od zgodnje pomladi do pozne jeseni na tisoče živine, predvsem ovc. A nikoli nisem sli-

Motiv s Šar planine, Ljuboten v oblakih

šal od pastirjev kake pritožbe glede risov, ki sem jih pa sledil zelo pogosto. Risi so zalezovali in lovili predvsem zajce, ki so se največ zadrževali ob gozdni meji. K zapuščenim solnicam, kjer so pastirji polagali sol ovcam, je v pozni jeseni, ko je zavladal mir v planini, rada prihajala srnjad. Toda po sledovih sem sklepal, da se zanjo risi niso posebno zanimali. V trdi zimi so se tudi risi preselili v nižje pre-

dele, kamor so se premaknili tudi zajci. Po sledovih v snegu sem nekajkrat ugotovil, da risu kar najbolj tekne zajčja »pečenka«. Tako zelo sem si želel, da bi risa videl v naravi, a se mi želja ni hotela uresničiti. Dneve in dneve sem na smučeh zasledoval volkove in divje prašiče, a risa nisem videl. Večkrat sem naletel na popolnoma svež risov sled, da sem že mislil, češ, zdaj sva pa skupaj. A ris je zopet

Ris, ki ima pri nas staro domovinsko pravico

Vse foto T. in J. Černač

ostal neviden kakor skrivnostni šarplaninski duh.

Nekega dne sem se na smučeh pogljal po desnem bregu Bičevske reke proti Kačaniku, pa sem se nekaj sto metrov od logarnice skoraj zaletel v srno in srnjaka, ki sta z bukve strgala lišaj. Tedaj mi je nekaj obrnilo pogled na levi breg reke in nudil se mi je prizor, ki sem si ga že tako dolgo želel. Samo kakih sto metrov od mene je ležal na soncu v suhem snegu – ris. Obstal sem in ga občudoval, ko je mirno opazoval mene in bežečo srnjad. Še na misel mi ni prišlo, da bi snel karabinko. Pozdravljena čudovita šarplaninska zver! Jaz stoje, on leže – sva se gledala. Mirno me je motril skozi priprte veke s svojimi svetlečimi, zelenkastimi očmi. V kaj le se je tako zamislil, da se že pred mojim prihodom ni spomnil: hitro proč, človek je moj najhujši sovražnik. Seveda mi je tisti hip prišlo na misel, da me je za risovo lobanjo prosil biolog Boris Petrov iz Beograda, ki je imel pismeno pooblastilo pristojnega ministrstva, da lahko lovi po vsej Makedoniji sesalce vseh vrst za znanstveno raziskovanje. Večkrat je prišel k meni, da sva skupaj nastavljala pasti raznih vrst po pobočjih Šare raznim mišim. Človek ne bi verjel, koliko vrst miši živi v teh krajih! Nočni ulov je ves dan odiral, prepariral in urejeval. Vsako lobanjo je očistil, izmeril in napisal kup podatkov na listič ter ga pripel k lobanji. Mnogo sem se naučil od njega in sem mu za to hvaležen. V njegovi odsotnosti sem pa sam pripravljaj in čistil lobanje volkov, lisic, jazbecev in kun ter mu jih izročil, ko je zopet prišel. Toda Borisova največja želja je bil ris, njegova lobanja. Sedaj je ris prvič živ pred menoj in na primerno strelno daljavo se mi ob sončni svetlobi ponuja kot tarča. Toda občutek krivde, da sem zamenjal – čeprav ponoči – volka z risom, je bil močnejši od prošnje

prijatelja Borisa. Njegovo dovoljenje za odstrel risa naj bo zaračunano za onega, ki sem mu pomotoma vzel življenje! In karabinka je ostala na ramenu tudi tedaj, ko se me je ris nagledal, se počasi dvignil in mi nastavil svoje močno pleče. Z radostjo sem ga opazoval, kako je dvignil svojo močno šapo in krenil v bližnji bukov sestoj. Naj se še dolgo, dolgo sledi šapa njegovih potomcev po pobočjih Šar planine!

Kmalu potem, ko sva se drugič srečala z risom, sem Borisu Petrovu poslednjič stisnil roko, toda o risu, ki se je nastavljal moji puški, sem molčal. Zadnjo pošto od Borisa pa sem dobil iz Beograda tik pred izbruhom druge svetovne vojne. Na kartico je napisal: Bolje rat nego pakt! Ko sem pozneje obiskal njegovega očeta, profesorja v Pro-

Za kunami

(Mladi pišejo)

Karel Harih

Sem kmečki fant in pomagam na posestvu svojim staršem. Oče mi večkrat pripoveduje, da se je več naših rodov bavilo z lovom. Pripovedoval mi je tudi, kako so leta 1929 spomladi žandarji iz Zagreba prignali k naši hiši za roke skupaj vklenjena visoka funkcionarja komunistične partije Djuro Djakovića in Nikolo Hecimovića. Pri naši hiši so se zadržali dalj časa; tu sta Djaković in Hecimović dobila od moje babice poslednjič kos kmečkega kruha.

Žandarja sta ju potem odgnala v zapor. Naslednji dan sta orožnika prignala Djakovića in Hecimovića nazaj nedaleč od našega doma v globoki gozd in tam oba ustrelila. Tri dni sta ležala ob potoku, ne da

kuplju, kjer je bil Boris doma, in vprašal po sinu, so možakarju solze napolnile oči. »Že dolgo, dolgo ni o njem nobenega glasu,« je rekel z žalostnim glasom.

Kako hitro teče čas! V spominih pa se večkrat vračam na pobočja Šar planine, na Ljuboten in v svežem snegu spet iščem risove sledove... Kot lovec in ljubitelj narave pozdravljam zamisel tovarišev iz Kočevja kakor iz Ljubljane za ponovna naselitev te čudovite divjadi v naših gozdovih, kjer ima staro domovinsko pravico. O risih mi je še kot otroku pripovedovala moja pokojna mati, kako so jih njen ded, oče in strici zasledovali po javorniških in snežniških gozdovih. Še danes ima kamnolom, kjer so lomili kamenje za gradnjo železniške proge Trst–Dunaj, na Ravniku pred Vremščico ime Risjak.

bi kdo tu v bližini za to zvedel. Četrty dan je pastirček prignal ovce past v gozd in našel trupli. Tam zdaj stoji lep spomenik, ki ga lovci najpogosteje obiskujejo.

V teh gozdovih gospodarji z divjadjo Lovska družina Gaj nad Mariborom, katere soustanovitelj je bil tudi moj oče. Ko sem končal osnovno šolo, sem se tudi jaz začel kot gonjač udeleževati skupnih lovov. Ko je pa lovne sezone konec in je večina divjadi zaščiten, hodi se z očetom na lov za roparicami in krmiva divjad.

Sredi januarja je zapadlo mnogo snega, pa sva se z očetom dogovorila, da greva za kunami. Ko se je zdanilo, sva bila že globoko v gozdu. Opazila sva velik kunin

sled. V svežem snegu sva kuno zlahka sledila. Večkrat pa je skočila na drevo in je bilo treba obslediti cel kilometer revirja, da sva našla spet njen sled. Na lepem pa je sled krenil iz gozda na čistino do jablane, ki je imela od snega polomljene veje. Pod jablano so bile vejice bele omele, ki si jo je ponoči privoščil zajček. Od jablane proč sva v snegu opazila dolge zajčeve skoke, zraven pa kunine. Zajec in kuna sta tekla po čistini navzgor, potem pa po kolovozu v gozdu. A naenkrat je kuninega sleda zmanjkalo, zajčji se je pa obrnil s poti naravnost navzdol po gozdu. Ko sva tuhtala, kam naj bi bila kuna zginila, je oče menil, kaj če ni zajčka »zajahala«. Zato je oče počakal na poti, jaz sem pa šel pogledat po zajčevem sledu. Po kakih 50 korakih sem že ugle dal poteptan in krvav sneg. Poklical sem očeta, naj pride pogledat, kaj je kuna naredila z zajčkom.

Zajec je bil zakopan v sneg, le zadnji nogi sta moleli iz snega. Ko sem ga potegnil iz snega, sva opazila, da mu je kuna požrla glavo in vrat. Najedla se je do sitega in ni šla daleč. Naredila je le nekaj skokov in splezala na debelo, visoko smreko. Oče je stopil malo od smreke v hrib, da je videl vse deblo, si pripravil puško, meni pa pokimal, naj udarim po deblu. Ob prvem udarcu se je kuna bliskovito zapeljala po dolgi smrekovi veji, a že je počilo. Kuna je skočila nazaj k deblu in obmirovala. Naenkrat sem pa videl, kako je kuna začela padati od veje do veje in nazadnje je padla pred menoj v sneg. Ko sem jo pobral, se je nisem mogel nagledati, tako je bila lepa. Glavo je imela kakor srebrno, na grlu pa belo liso; bila je kuna belica. Ko sem imel kuno v rokah, sem pogledal na ročno uro, ki je kazala trinajsto. Torej sva jo zasledovala šest ur in to v snegu, visokem do pasu. Meni se je pa zdel ves lov tako kratek in nič naporen.

Malo sva se odpočila, prigriznila in popila črno kavo, ki nama jo je mama dala za na pot. Kuno in zajčka sva navezala na nahrbtnik in nadaljevala lov za kunami. Nisva prišla daleč, sem že zagledal ob gozdu pri potoku drugega zajca, ki je nekoliko molel iz snega. Tudi tega je kuna zadavila in mu požrla samo glavo. Sledi so povedale, da je kuna prišla visoko s hriba po gozdu in zajca ujela kar na ložu. Ko se je najedla in zagrebla zajca, je skočila na bližnje drevo in po vejah odšla neznano kam. Na daleč sva obsledila pobočje, a kuna ni prišla na tla. Zato sva zajca pustila kar tam, z namenom, da prideva naslednje jutro spet pogledat.

Šla sva naprej po gozdni poti in našla še tretjega zajca, zadavljene od kune in do polovice požrtega. Ta kuna je pa prišla iz Avstrije in se spet vrnila tja. Zajca sva pustila za vabo in odšla. Začelo se je mračiti in na poti proti domu sva se oglasila v gostilni »Hauptman« na Križu. Tam je bilo

precej gostov in pokazal sem jim lepo kuno ter zajca brez glave.

Naslednje jutro sva pri drugem zajčku ugotovila, da mu je kuna ponoči požrla vso drobovino. Kakor prvo noč je tudi tokrat prišla s hriba, se nažrla in odšla po drevju nazaj v hrib. Sedaj sva z očetom obsledila še večji del hriba. Končno sva našla njen sled. Na tla se je spustila po debeli bukvi, potem pa je njen sled izginil v iglastem drevju. Menila sva, da mora tičati v kakem veвериčjem gnezdu. Oče je pripravil puško, jaz pa sem začel z nogo udarjati ob debla. Pri četrtem drevesu je kuna skočila na tla, kjer so jo dohitele očetove šibre. Bila je kuna zlatica. Vesel sem bil, da sem imel že drugo kuno v rokah, ki ne bo več lovila zajcev.

Tudi tretjega zajca si je kuna ponoči privoščila, a se je zopet vrnila v Avstrijo. Zaslužila si je torej še večjo kazen, saj je vsako noč brez dovoljenja dvakrat prestopila državno mejo. Očeta sem nagovarjal, da bi tej kuni, ki k nam hodi davit zajce, nastavila strup. Oče

Šest kožuhov predlanskih kun

pa me je ostro zavrnil, češ da je že star lovec, a še nikdar ni uporabil strupa in ga tudi ne bo. Za lov je puška!

Ko zapade nad pol metra snega, je kuni najlaže ujeti zajca. V suhem in globokem snegu se zajcu globoko udara in za seboj dela gaz, po kateri kuna lahko teče za njim in ga ujame. Ko se pa sneg uleže in utrdi, od kun zadavljenih zajcev več ne najdeš, ker lahko beže.

Spet je zapadlo nekaj novega snega na staro podlago. Oče me je poslal pogledat na Žavcerjev vrh do krmilnice, če srnjadi še ni zmanjkalo krme. Ko sem se vračal, sem naletel na velik kunin sled, ki je držal v prostran iglasti gozd z nekaj kostanja. Po sredi gozda se je vlekel kolovoz in to pot je kuna velikokrat prečkala. S težavo sem ugotovil, da je kuna končno odšla v spodnji del gozda. Tudi tukaj je kuna vse tako prekrizala s sledovi, da se nisem več spoznal. Naenkrat pa opazim v sledu, da je kuna zadnji stopali nekoliko bolj razširila in jih močneje pritisnila v sneg. To je bil znak, da je skočila na jelko, ki je imela velik snežen klobuk. Ker ni bilo več daleč do doma, sem pohitel po očeta. Takoj sva se vrnila do jelke. Oče je pripravil puško, jaz pa sem udaril po debelu. Kuna je skočila skozi snežni klobuk, že je počilo in kuna je bila v mojih rokah. Oba z očetom sva bila vesela, da sva uplenila tudi to kuno, ki se je stalno zadrževala okrog Žavcerjevega vrha, kjer spomladi poje divji petelin.

Naslednji dan sva zopet šla za kunami. Prišedši v gozd, sva ugotovila, da s kunami ne bo uspeha, ker se je sneg čez noč preveč utrdil. Uspeh pa sva kljub temu imela. Ko tako hodiva po gozdu, nama priteče naproti srnjaček s penastim gobčkom. Takoj sva vedela, da ga nekaj preganja. Oče je pripravil puško in že je bil za srnjačkom velik volčjak. Po drugem strelu je pes

za vedno prenehal preganjati divjad.

Pripomogel sem torej očetu, da je predzadnjo zimo uplenil šest kun, v zadnji zimi pa tri, vse okrog Žavcerjevega vrha. Lovska družina Gaj ne dovoli poleti lova na kune in li-

sice, temveč samo pozimi. Tako je tudi prav. Nisem pa v lovišču hodil samo za kunami. Oskrboval sem tudi krmišča in solnice. Zato mi je LD Gaj obljubila, da bom po odsluženju vojaškega roka šel na lov lahko že s puško.

Lovčeva hči

Tone Svetina – ilustriral Štefan Planinc

XXII.

Boštjan je šel skozi bogato obarvani jesenski gozd proti Golobniku. Sam ni vedel, kaj ga žene na obisk k samotnemu macesnu. Dve dolgi leti sta minili, odkar sta bila z Minko zadnjikrat pri njem. Od takrat se je tega kraja ogibal. Spomin nanj mu je bil lep in grenak. Kaj vse se je medtem zgodilo!

Vse, kar je gradil, se je sprevrglo. Minko je izgubil. Ali mora biti res tako, da življenje človeku nekaj dá samo zato, da slej ali prej izgubi? Nekaj mu je manjkalo, nekaj, kar daje življenju globlji smisel. Tistega ni bilo, na kar bi vezal svojo usodo. Bolelo ga je, da je z Minko izgubil tudi cilj, ki si ga je postavil. Bližal se je vrhu. Ali se zato vrača na kraj, da se napije opoja zbledelega spomina? Ali gre iskat gorskih zeli, da bi ga ozdravile?

Na grebenu se je ustavil. Že se je lahko razgledal po priljubljenem mestu v pečeh. Tedaj pa se mu je obraz začudeno zgubal.

Na robu ni bilo več ponosnega macesna; v nebo je štrlelo razklano, okleščeno deblo.

Ali so mu bori, gabri, bukve in smreke zavidali, da je zviška gledal nanje? Najprej ga je poljubilo sonce in pozlatilo njegove tanke, nežne vejice. V viharnih nočeh se je vanj upiral veter in ga skušal zlomiti, pahniti v prepad, toda ni

mu mogel do živenga. Globoko je pognal korenine, dobro se je zasediral v skalovje. Toda iz črnega oblaka, ki je vihral proti goram, je udarila strela. Oglušujoče je zargmelno in ponosno drevo se je raztreščilo.

Ko je šel po redkem gozdu, je Boštjan drugič obstal. Pred seboj je zagledal Minko.

»Minka? Da ni le privid?«

Z roko je šel čez oči.

»Ne, ne, Minka je!«

Kar je tedaj občutil, je bilo višje in močnejše od volje, ki je hotela zatreti spomin nanjo.

Ko ga je Minka spoznala, je vztrepetala:

»Boštjan!«

Prevzeta sta strmela eden v drugega, ko da ne moreta verjeti svojim očem. Besede, želje in misli, ki so se ujele v nekaj bežnih trenutkih, so bile svetle in velike. Pregrada, za katero sta mislila, da ju je za vedno ločila, se je zamajala.

Stopil je proti njej, visok, močan, resnejši in izkušenejši. Več moža je bilo v njem kot pred dvema letoma. Zazrl se je v otožne Minkine oči, ki so ga prosile in rotile.

»Boštjan, ali si prišel?« Tedaj jo je v trenutku nekaj prizadelo.

»Boštjan, vrzi me v prepad ali pa mi odpusti!«

Brez besede se je sklonil k njej in se zagledal v njen objokani obraz. Občutil je nekaj podobnega kakor

takrat, ko jo je našel na robu Medvedje peči.

»Boštjan, ne glej me tako!«

On pa je molčal in žalosten je bil njegov pogled. V njem se je bil boj. Spoznanje je govorilo: Močan ni tisti, ki lahko obsoja, močan je tisti, ki zna obsoditi, pa tudi razume in zato lahko odpušča. To je začetek in konec življenja. Človek išče svojo pot vse življenje. Človek je kakor trepetajoča senca. Marsikdo dolgo blodi, si sodi in drugi ga sodijo, vsak s svojim merilom. Toda kaj je bilo prav, mu pove šele zadnji račun, če ga utegne napraviti.

Minka se je zazrla v Boštjanovo nagubano čelo:

»Nekaj mi reci,« ga je prosila.

Boštjan pa je težko tehtal besede:

»Ne bom te sodil, ne morem in ne smem. Vsakdo si sam utira svojo pot. Nič te ni vezalo, sama si izbirala. Drago si plačala svojo zmotno, ne govoriva o tem, kar je bilo.« In pobožal jo je po temnih laseh, ki so ji padali na ramena.

Mračilo se je in sivina neba se je že stapljala z gozdom, Minka in Boštjan pa sta še vedno stala na robu skalovja.

Gore je spet obelil sneg in vetrovi so z opastmi okrasili grebene. Bela zimska odeja je s svojo tihoto prekrila polja in prostrane gozdove.

Gamsi so po strminah, s katerih so se obleteli plazovi, mulili usahlo, rjavo travo in polegali po snegu. Lovce pa je spet vznemirjala samotna sled. Izgubljala se je v nepristopna pečevja in se varno ogibala poti in zložnih krajev.

Jozelj, ki je bil večkrat v robeh, je vedel, da je to Boštjanova sled. Krajev, kjer je hodil, se je ogibal. Ni mu bilo, da bi lazil za njim in ga srečal. Všeč mu je bilo, da sta se z Minko pobotala. Dobro je vedel, da se deklet večkrat oglasi v koči na Robidju.

»Naj se vzameta, če je tako, bomo že nekako,« je sklenil. Upal je, da

bo Boštjan postal lovec, sam pa se bo čimprej rešil Goldschmieda in njegove družbe.

Sredi decembra je prišel oskrbnik Frelih. Omenil je, da ima dopust in da bo ostal več dni v revirju. Lovce, ki je vedel, da ga Frelih opazuje, ni mogel takoj uganiti, kaj je prineslo srepega dedca. Dobro sta se založila in odšla v goro. Nastanila sta se v koči na Strmeh, od koder sta odhajala v razne strani revirja.

Nekega dne sta s soncem krenila pod stene. Na Vetrnem sedlu, od koder se je videlo na Hudičeve konte, Lemež in Ostri vrh, sta se ustavila in se razgledovala.

»Pravite, da ni divjih lovcev v vašem revirju,« je Frelih pomenljivo potipal Jozlja in z daljnogledom oprezal pod peči. – »Stalež gamsov in druge divjadi dokazuje, da jim ne delajo sile,« je dejal lovec ravnodušno.

»Ne vem, če bo držalo,« je menil oskrbnik. Že nekaj časa je pozorno motril zatrep pod Slemenom.

»Kaj je le zavohal lisjak?« je ugi-bal Jozelj.

Frelih je spustil daljnogled in krenila sta naprej. Jozelj je vedel, da je za ljudi ves pasji, slabši kakor gospoda. Revežu bi zlomil vrat, gospodi pa se klanja, da bi mu hrbtenica skoraj počila.

Zelo se je Jozelj začudil, ko je Frelih, namesto da bi šla po dolini navzdol, zavil strmo navkreber proti zatrepu v Hudičevih kontah, kjer je strma in nevarna steza vodila skozi skalovje na Sleme. Ko sta po dobri uri prizgizala do zatropa, iz katerega so druga za drugo molele žmule, se je ustavil in spet vzel v roke daljnogled. Nekaj časa je molče gledal, potem pa vprašal:

»Ali je to vaša sled, Jozelj?«

Zmagoslavno in ponižujoče je ošnil lovca.

»Kje pa jo vidite?« Tudi Jozelj si je pomagal z daljnogledom in se zazrl v smer, ki mu jo je z roko kazal Frelih.

Pred njim se je od skednjeve sem pod stenami vlekla drobna sled, šla skozi zatrep in izginila v Hudičevih kontah.

»Moja ne bo, moje noge niso za take strmine.«

Kmalu sta bila pri njej. Bila je sveža. Stopinje so kazale velik čevljev in dolge korake.

»Močan dedec je hodil tod po kdo ve kakšnih opravkih,« se je Jozelj naredil nevednega.

Nato sta šla po sledi. Jozlja, ki je že osopel, je tolažilo to, da bosta kmalu tam, kjer bo sled izginila v nepristopne peči. Tam se bo Frelih obrisal pod nosom in ji sledil le z očmi, če bo hotel.

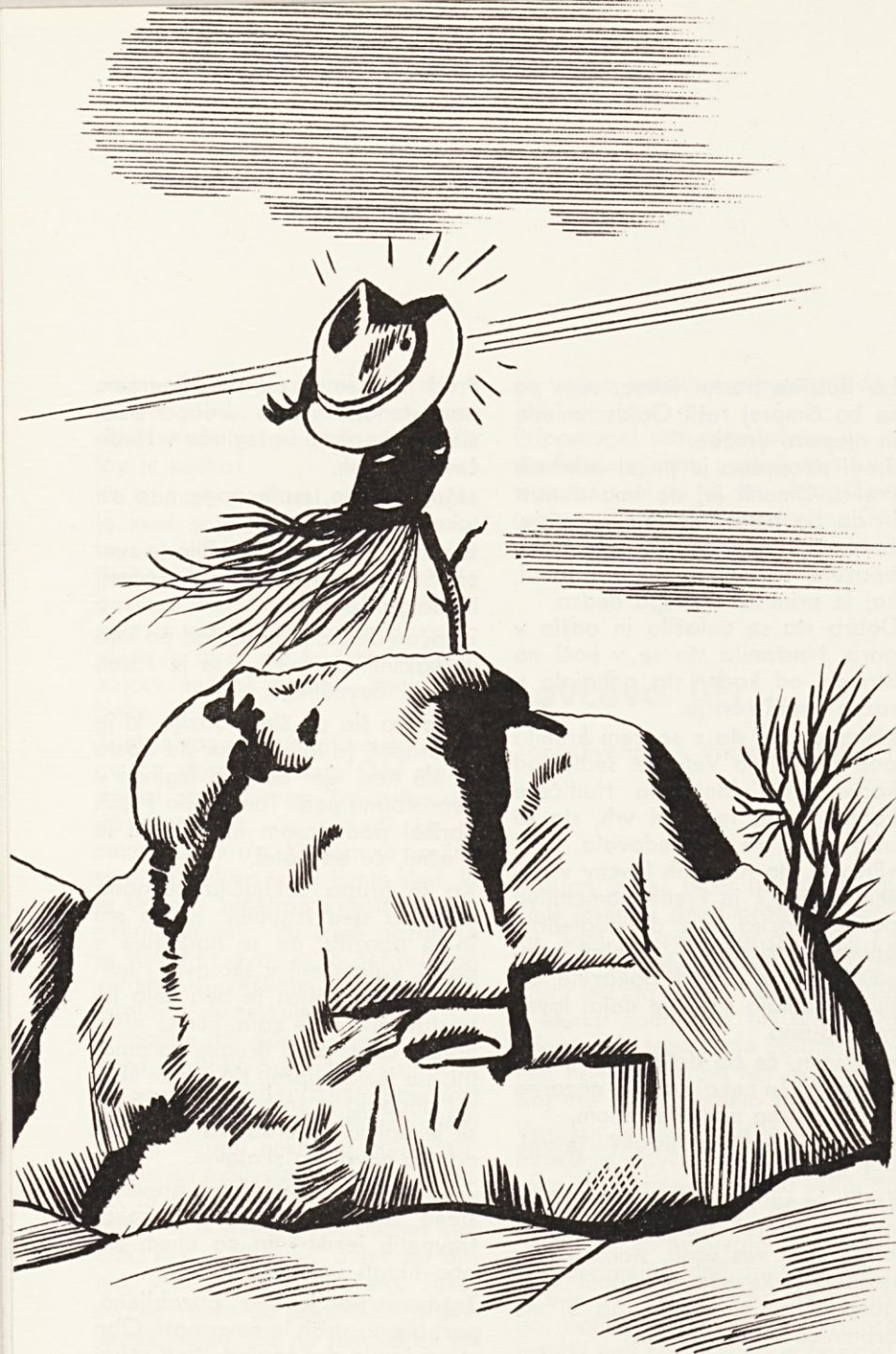
Ko je grapo zaključila obrobna poč, sta sled izgubila. Iskala sta jo in opazila, da se nadaljuje v polici, zalomljeni v skalovje Hudičevih kont. Polica je bila zelo izpostavljena in le zato, ker se nista hotela eden pred drugim osramotiti, sta lezla naprej. Ko sta že skoraj obupala in se hotela vrniti, pa se je polica razširila; za njo se je odprlo navpično skalovje.

Zagledala sta se v visoko, previsno steno, pod katero je bilo nekaj travnatih jezikov in na enem sta oba hkrati ugledala gamsa.

Težavna pot je bila pozabljena, pozabljena strah in nevarnost. Oba sta dvignila daljnogled. Pred seboj sta imela Šepavca, Boštjanovega samotarja. Gams se je pognal v skalovje in obstal na skalni škrbini. Bil je velik, tršat, z visokimi, debelimi, razkrečnimi roglji. Prikoval ju je na mesto, kot bi bila ukleta. Ko se je Frelih, ki na slabi stopi ni več zdržal, premaknil, se je gams pognal v strmino in izginil v pečeh.

»Živ dan še nisem videl takega gamsa!« je dejal. »Tako, Jozelj, takega gamsa imate, pa ne veste zanj! Ali pa zanj ne poveste. Divji lovci pa vedo! Sled pelje proti njemu!« je vpil in preklinjal.

Jozelj je molčal, Tirolec pa je ves prevzet razvijal svoje molitvice:

Ko pa je dvignil klobuk nekoliko više, je spet počilo...

»Če bi gospod Goldschmied ustrelil tegale gamsa, ne bi gledal, koliko bi odrinil!«

Plezala sta proti mestu, kjer je bil gams. Pod steno sta opazila dve kopi sena.

Frelih se je spet razburil: »Kaj pa je to? Seno si prinesel še pred snegom, vedel si zanj!«

»Prisežem, da nisem vedel! Roko vam dam!«

»Ne govorite tako, Jozelj! Kdaj je še divji lovec nosil gamsom seno?« ga je začel sumničiti.

Jozelj se je zaklinjal, da je prišel prvič po tej polici do konte in da ne namerava več tehtati svojih kosti nad prepadi.

Sled pa je izginila v skalovje.

»Zdaj pa vohaj, hudič trapasti!« se je Jozelj na tiho smejal, ko je gledal Freliha, kako bulji v obeljeno pečevje.

Morala sta se vrniti.

Drugo jutro sta se namenila v Skednje. Ker je Frelih sklepal, da bo Boštjan prespal nekje na Sle-

menu in se vračal pod Skednji, si je izmislil ukano.

»Jozelj, zdaj se bova pa našemila,« je dejal tik pred odhodom in privlekel iz oprtnika dve maski: črni nogavici z izrezanimi luknjami za oči in dolgi laneni bradi. Zlobno so se mu lesketale mačje oči in zadovoljno se je hihital.

»Kakor ukažete,« se je smejal Jozelj in vzel masko. »Zviti pa ste kot ovnov rog!«

Medtem ko se je šemil, je Jozlju pripovedoval, kako je na Tirolskem z ukanami in zvijačo strahoval divje lovce.

Jozelj za te neumnosti ni bil prav nič navdušen. Kaj pa če se vse tole ne bo dobro izteklo, je mislil.

Za Boštjana se je zbal. Morda bo zvijači nasedel? Sedaj je vedel, zakaj je Frelih prišel. Vest ga je zapekla. Kaj naj poreče Minki, če Frelih Boštjana ujame in ga prižene v dolino ali pa celo ustrelji? Minka mu ne bi nikoli odpustila. Frelihu bo lahko, nič več se ne bo priklatil v te kraje, na Tirolsko jo bo odkuril, on bo pa plačal njegov zločin.

»Pametni bodite,« je govoril Jozlju, »tega nepridiprava se moramo odkrižati! Če ustrelji Goldschmied onega kozla, vam bogata nagrada ne uide, lahko ste prepričani!«

Frelih, ki je vedel, da lahko stari lovec preokrene vse njegove račune, je napel druge strune. Ni mu zaupal, bil pa je prepričan, da bo Boštjana prelisil. Včeraj je spoznal, da v gorah sam nič ne pomeni.

Iz Škrbenov sta se dvignila na sedlo, ki vodi v dolino, nad katero so se dvigali poledeneli Skednji in Ogradi.

Komaj sta zagazila v prhli celec proti Skednjem, se je Frelih že potuhnul za rušev grm. Z roko je zvalil k tlom tudi Jozlja. Pod pečmi sta ugledala človeka s puško v rokah. Oprezal je za gamsi, ki so se pasli nekaj streljajev više v po-bočju.

»Sam je! Nihče drug ne bo kot Boštjan!«

Nekaj časa sta ga opazovala, ko pa se je skrila za skalnato reber, sta se začela tihotapiti za njim.

Res je bil Boštjan, toda zagledal ju je prej kot onadva njega, delal pa se je, ko da ju ne vidi. Za robom se je potuhnil za skalo in ju opazoval. Ko je videl, da gazita za njim, se je naglo popel za streljaj v skalovje, poraslo z ruševjem in macesni. Izbral si je mesto, od koder ju bo imel kot na dlani, če bo treba, pa se bo lahko tudi umaknil. Pripravil je puško, nalomil rušja, ga zataknil predse, se usločil kot divji maček in ju prežeče pričakoval.

Že sta bila za njim. Ogledovala sta mesto, kjer so sledovi izginili v peč, in se motala okoli skale, kot bi nekaj izgubila.

»Divja lovca! Ha, ha, ha!« Toliko da se ni naglas zasmel.

»Dve pustni šemi!« Jozlja je takoj spoznal po tršati postavi, drugi, večji pa je seveda Frelih! Da je prišel nadenj, je že izvedel. Spomnil se je Nekovih besed; ko sta pokopavala očeta, mu je namreč rekel: »Spravili te bodo s poti brez žandarjev! Boje se te! Za te ljudi ni dovolj, če odsediš nekaj mesecev!«

Ko pa je pomislil, kako bi bilo, če bi zvižgača uspela, se je zgrozil. Toda Jozelj se je ni domislil! Sovraštvo se je prepojilo z gnusom. Oči so mu zagorele kot dve žerjavici. Kako naivna in neogljenja sta se mu zdela pred njegovo puško! Brez težave bi ju postrelil kot dva zajca! Toda Boštjan si ni hotel mazati rok. Jozelj pa se mu je zasmilil. Vedel je, da so ga spravili med dva mlinska kamna. Kakorkoli se bo obrnil, bo narobe.

Ko je zmanjkalo sledi, sta se lovca vrtela kot v začaranem krogu. Stisnilo ju je, kot bi koščena roka segla iz nemega skalovja. Snela sta puški in se pripravila. Frelihu je bilo, ko da se mu obljubljeni

mošnja izmika iz rok. Čim bolj grabi po njej, bolj ga vleče za seboj v prepad. Sekunde so bile dolge kot ure. Nekje nad njima čepi človek in čaka.

Končno se je Frelih domislil, da bi bilo najbolje, če se umakneta. Pomolil je puško izza skale in se skušal dvigniti. Tedaj je v pečeh jeknilo in Frelihu je puška zletela iz rok. Zrno je zoprno zažvižgalo, Frelih je prebledel in padel nazaj v sneg.

»Ali si videl hudiča, čaka naju! Verjetno se ne more umakniti!«

»Boštjan ne bo,« je dejal Jozelj, »ta bi vam prestrelil glavo! Gospod, sedaj pa maski lahko snameva.«

Slekla sta nogavici, a strel ju je tako ustrahoval, da nista vedela kaj storiti. Dve dolgi uri sta ležala v snegu in drgetala od mraza in nestrpnosti. »Kaj, če naju ni mislil samo prestrašiti?« sta se menila.

Frelih je nagovarjal Jozlja, naj se dvigne, Jozelj pa je dejal, da leži raje za skalo s celo glavo ves teden kot s preluknjano dve uri. Ko je minila spet ura, se je Frelih končno opogumil:

»Pa poglejmo, če je še gori!«

»Nikar, gospod,« je svaril lovec, »pred nočjo ne more nikamor!«

»Saj ne bom pogledal s svojo glavico.«

Pobral je palico, nataknil nanjo masko, jo poveznil s klobukom in jo previdno dvignil izza skale. Nič! »Najbrž se je izmuznil,« sta sklepala.

Ko pa je dvignil klobuk nekoliko više, je spet počilo, prestreljeni klobuk pa je padel v sneg. Ni ga utegnil pobrati. Še dve krogli sta tlesknili v skalo, da je prhnilo zdrobljeno kamenje. Ledanela jima je kri.

Šele ko je noč spojila macesne s svojim ozadjem, sta se prav tiho odplazila z nevarnega kraja.

»Pošteno nama jo je zagodel, lopov, toda to bo drago plačal! V zapor ga bom spravil,« je godrnjal

Frelih in skušal oživeti odrevenele ude.

»Jozelj, v bajto bova pogledala, če je doma. Zdi se mi, da naju kdo drug ni mogel ukaniti.«

Že od daleč sta zagledala medlo luč na Robidju, kjer je samevala Boštjanova bajta. Ko sta prišla v bližino, se je oglasil pes. Renčal je in jezno lajal. Frelih je potisnil naprej lovca in Jozelj je s tresočo se roko potrkal.

»Kdo je?« se je oglasil drzen, globok moški glas.

»Boštjan, jaz sem, Jozelj!«

»Lezi, Volkun,« je zavpil Boštjan na psa in odpahnil.

»Pozdravljeni! Kaj pa vas je prineslo tako pozno? Kar naprej!«

»Saj nisem sam!«

Za njim je vstopil Frelih.

»Dober večer, gospoda!« ju je pozdravil Nek.

Sedel je na nizkem stolčku in v ogromno košaro luščil koruzo.

»Dolgo pot imava za seboj. Mraz je, da škriplje pod nogami,« je reševal zadrego Jozelj.

Boštjan ju je povabil, naj sedeta. Natočil jima je žganja, ki se ga lovca nista branila. Mrki Frelih je Boštjana nezaupljivo ogledoval in se čudil njegovemu neprisiljenemu vedenju. »Jutri misli na Ograde, pa bi te povprašala, Boštjan, če kaj veš, kako je s potjo? Ali imajo vozniki pretrgano? Ti greš malo bolj naokoli,« je vprašal Jozelj.

»Tega vama pa ne morem povedati! Že ves teden sem doma,« je odkimal Boštjan, Nek pa je hitro poprijel in se počohljal po sivi bradi:

»Kdo bi se mrazil, če mu ni treba! Za peč, ne pa v sneg! Komaj čakam, da bi bila pomlad, pa se je zima šele začela. Saj imava s koruzo dovolj posla! Suhadolc nama jo je dal pol voza, ali ni čedna?« Frelih se je dvignil in se razgledoval po sobi, pes pa ga ni spustil z oči. Dedec je ogledoval čev-

lje in obleke, obešene na vratih. Nobenih sledov, da bi bilo kaj mokrega!

Lovca sta se zahvalila za žganje in odšla.

Ko so se vrata zaprla, se je Nek zvito namuznil, položil prst na usta in začel glasno govoriti, kako odličen in strog je Jozelj, kako mu je všeč možati Frelih. Boštjan mu je pritrjeval in prav tako hvalil oba lovca. Volkun pa se še vedno ni pomiril, renčal je in gledal proti vratom.

Nek je vstal in psa spustil. Kot vihar se je pognal skozi vrata. Besen lajež in človekovo vpitje!

Boštjan in Nek sta stopila iz koč in ob oknu zagledala psa, ki je po snegu valjal Freliha. Šele ko ga je Boštjan zgrabil za ovratnico in potegnil k sebi, se je umiril.

Frelih se je ves tresel, voščil lahko noč in hitro stopal za lovцем, ki je čakal na robu gozda. Jozlju se je kar samo smejalo, ko je gledal, kako se je bahavi in oholi Frelih že na prvem koraku, ko je mislil, da bo premaknil goro, spotaknil in padel.

»Tega psa pa v najkrajšem času zastrupite, to je zverina!«

»Kako le, ko ne vzame od drugega kot le od teh dveh potepuhov!«

»Potem ga pa ustrelite!« je naročal Frelih, ko sta se spuščala proti Zaslapu. O Boštjanu pa je dejal, da dá glavo, če je bil ta dan v robah!

Ko se je naslednji dan Frelih odpravljaj, je lovcu zaupno povedal, da bo v kratkem prišel Goldschmied. O gamsu v Hudičevih kontah naj poroča, da se je od nekod pritepel in da ga prej ni bilo v revirju.

»Kakor je ukazano, gospod,« je dejal Jozelj, sam pri sebi pa si je mislil: »Sram te je, grinta domišljava, da si se nalezal v snegu in da te je pes potacal! Še kaj drugega se ti bo pripetilo, če boš še sitnaril tod okoli!«

(Se nadaljuje)

Po lovskem svetu

TEBERDA – VARSTVENO PODROČJE NA KAVKAZU

V severozahodnem Kavkazu je varstveno področje veliko 83 400 ha in od tega leži 83 % nad 2000 m. V gozdnem pasu imajo (po Köhlerju) svoja stanišča jelenjad, kuna belica in zlatica, divja mačka, ris in rjavi medved kakor tudi večina ptičjih vrst. Pri 2100 m preide gozd v subalpinsko cono ter že po 400 m višinske razlike v alpinsko. V gruščih te cone živi kraljeva kokoš; med alpinsko in nivalno cono parkljasta divjad in sicer na področju subnivalne cone kavkaški kozorog in gamsi. Po mnogih varstvenih ukrepih sedaj živi tam 2000 do 3000 kavkaških kozorogov in kakih 900 gamsov. Od ujed sta tu kot dragocenost planinski orel in brkati ser.

Iz »Unsere Jagd« 8/73 – M. Š.

Kako rešiti volkove?

Strokovnjaki iz 14 držav, tudi iz Jugoslavije, ki so se zbrali v Stockholmu, trdijo, da volkovi niso nevarne in krvoločne zverine, podobne volkodlakom iz grozljivih zgodb, temveč izredno razvite družabne živali. Na stockholmskem sestanku, ki ga je pripravilo švedsko društvo za varstvo narave skupaj s svetovnim skladom za zaščito divjadi, obravnavajo temo, kako volkove rešiti pred izumiranjem in »slabim glasom«, ki se jih že drži od nekdaj. Predsednik tega srečanja, dr. James Pimlott z univerze v Torontu, je povedal, da v Kanadi nimajo enega samega dokaza, da bi volkovi kdaj usmrtili človeka. Omenil je, da v parku Algonquin, kjer je polno volkov, vsako leto tabori na tisoče otrok, pa se še nobenemu ni nič zgodilo.

Iz dnevnika Delo, 6. 9. 1973.

BOGASTVO V DELTI VOLGE

Po Krivenku znaša skupna površina ornitološko svetovno znane delte Volge 46 500 ha. Tod gnezdi 9000 do 11 000 parov sivih gosi in 152 000 do 188 000 parov vodnih kokošk. Skupno poprečno število populacij v sezonah 1966–1970 je bilo 50 400 sivih gosi, 887 000 vodnih kokošk, 28 700 mlakaric, 26 000 do 39 700 tatarskih žvižgavk (Netta rufina) in 7300 do 14 800 labodov grbcev.

Iz »Unsere Jagd« 8/73 – M. Š.

NA AVSTRIJSKEM KOROŠKEM UPLENJEN VOLK

Die Pirsch 20/73 poroča, da je nadzorni lovec Fr. Buschmann pri Neumarktu na koroško-štajerski meji konec avgusta 1973 uplenil 33 kg težkega volka. Spočetka je lovec mislil, da je potepuški pes in ga je zato ustrelil. Močno zobovje in oglata lobanja pa sta zbudila sum in temeljita preiskava je potrdila volka, ki je bil zopet po dveh lovskih generacijah v teh krajih uplenjen. Tamkajšnji lovci menijo, da je volk prišel iz Jugoslavije in so mu naprtli upadanje srnjadi in muflonov zadnje čase, medtem ko so prej sumili skrivnostnega divjega lovca.

M. Š.

NAJVEČ ZAJCEV

Iz vzhod. nem. revije »Unsere Jagd« 8/1973 – M. Š.

Poljska, odstrel male divjadi. V lovni sezoni 1971/72 je bilo uplenjenih 639 000 zajcev, 286 000 jerebic, 154 000 fazanov, 631 000 divjih rac, 86 000 vodnih kokošk, 6200 divjih gosi, 52 000 lisic in mnogo druge divjadi.

Lovski oprtnik

Jelenji ruk pod Slavnikom

Znano je, da imamo že vrsto let v lovišču LD Slavnik in sosednjih loviščih navadnega jelena (*Cervus elaphus*). Že pred vojno se je tod naselil in ima vse življenjske pogoje, vključno mir, kar je za jelena posebno važno.

A nihče ga v teh krajih še ni slišal rukati. Nekaj časa je veljalo, da je jelen sicer naša stalna divjad, da se pa ob ruku odseli k večjim tropom v snežniško pogorje ali na Učko. Drugo tako zgrešeno mnenje je bilo, da naš jelen ne ruka, ker je najbrž jelenjad tod v spolnem razmerju 1:1 in samci ob parjenju nimajo tekmecev.

Edini pastir, ki pase ovce pod Slavnikom, pa je večkrat slišal glasove, podobne mukanju govedi. Pastirjeva izjava je prvi dokaz, da jelen tudi v ruku ostane v naših loviščih. Seveda ga dotleji nihče od lovcev še ni slišal, ker jih pač jelenji ruk ni zanimal, oziroma ker je pri nas lov na jelena v ruku nepoznan. Prejšnje lovsko leto smo se dogovorili trije lovci, da hočemo priti stvari do kraja. Septembrske noči smo šli Ivan Mahne, Stipe Filipović in jaz v predel, imenovan Zastajce, od koder naj bi po našem mnenju slišali rukanje, bodisi v smeri Malih vrat ali Srobotnika. Čakali smo do pozne ure, vendar nismo slišali ničesar, gotovo zaradi neprimerne vremena, kajti bilo je precej toplo in hkrati vetrovno.

Dne 9. 9. 1973 pa sem sam rano odšel v Skadanščino, znano partizansko vasico v Čičkem pogorju, od koder bi moral slišati jelenov ruk. Vladala je popolna tišina. Občasno je rahla sapa potegnila od severa. Ob 3.40 uri sem zaslišal nedoločne glasove. Lahko bi bilo zavijanje psov, ki čuvajo poljske pridelke na skadanskem polju, lahko bi bil tudi srnjak, ki ga je nekaj zmotilo. Glasovi so se mešali med seboj. Sapa

jih je prinašala in odnašala. Pet minut kasneje, ob 3.45 uri, pa sem ga zaslišal jasno, glasno in razločno. Da, bil je ruk jelena iz našega lovišča! Žal mi je bilo, ker ni bil navzoč še kak lovski tovariš, da bi se skupno radovala. Luna je tedaj počasi zašla za Slavnikov vrh. Stemnilo se je, čeprav je bilo nebo postlano z neštetiimi zvezdami. Počasi in oprezno sem zalezoval proti Matičkovim drevom. Videl nisem ničesar, le na povratku na paši košuto.

Tudi v našem lovišču bi lahko dosegli ugoden stalež jelenjadi, še zlasti ker so sosednja lovišča bonitirana za jelenjad. Vprašujem se, zakaj to divjad odklanjamo v našem lovišču? Koliko bi žrtvovala kaka LD z drugačno mentaliteto, da bi imela v svojem lovišču jelena! Naša LD ga pa odklanja in raje naseljuje tujce – damjake!

Jelen (*Cervus elaphus*) naših lovišč ni bil nekje na željo odlovljen in v zaboju pripeljan v naše in sosednja lovišča, kjer naj bi bilo njegovo novo bivališče določeno po kriterijih človeka. Jelenjad se je priselila semkaj sama in si te predele izbrala za svoj novi življenjski prostor! Prav gotovo je prišla iz obširnih gozdov. Naselila se je, ostala in tu živi že nad tri desetletja! Ponavljam: naši gozdovi nudijo jelenjadi vse pogoje in udobno okolje!

Ne nasprotujem naselitvi damjeka, vendar v predelih, kjer jelena oziroma druge velike divjadi še ni. Toda kakor kaže, se damjeki odseljujejo iz naših revirjev. Zakaj? Jim morda ne prija jelenova družba? Damječje potomstvo smo sicer opazili pri nas, a damjeki so se raztepli daleč, celo v zamejstvo. Lep odpadli rog so našli v lovišču LD Dekani, nad Črnim kalom, kar pomeni, da se damjeki oddaljujejo od kraja, ki jim je bil določen za nov življenjski prostor. Sliši se, da bo neka komisija odločala o biti ali ne biti navadnega jelena v vremskem, slavniškem in obrovskem lovišču. Tovariši, odločitev komisije v škodo navadnemu jelenu bi bil »genocid« nad to vrsto divjadi.

S. Z.

Upokojenec Janez Klun in njegova žena Pavla iz Kočevja skrbita za osirotele divje živali. Lani sta imela v oskrbi srno in jelenje tele.

Foto F. Brus

Drag divji lov – Andreju Brezniku iz Tacna odvzeli puško, avtomobil in prisodili še šest mesecev

Tak je bil naslov članka v Delu od 10. 11. 1973. Komandir milice iz Cerkelj na Gorenjskem Vinko Martinčič je dejal, da je to njegov trinajsti divji lovec, ki ga je odkril.

Dne 12. maja 1973, okrog 20. ure, je bil vzhodno od brniškega letališča opažen osebni avtomobil, v katerem sta bila dva moška, vendar si očitno ni zapomnil registrskih števil. Slišati je bilo tudi strel iz puške. Čez dva dni je lovski čuvaj Zavoda za gojitev divjadi Kozorog, ki to lovišče upravlja, našel mrtvo srno. Poginila je, ker je bila zastreljena. Očitno je krivolovca nista našla, oziroma sta iz nekega razloga morala opustiti iskanje. Star slovenski pregovor pra-

vi, da se zločinec vrača na kraj zločina. Tako je storil tudi zasebni obrtnik Andrej Breznik iz Tacna pod Šmarno goro, ko je v soboto, 30. junija 1973, okrog 20. ure, v brniški gmajni ustrelil srnjaka. Naložil ga je v osebni avtomobil, ga odpeljal domov in še isti dan izkožil, razkosal ter shranil v zmrzovalni skrini. Lepo nedeljsko jutro pa so mu pokvarili cerkljanski miličniki s hišno preiskavo. Odnegli so srnjakovo meso, trofejo in neprijavljeno puško dvocevko ter objavljeno bokarico.

Verjetno se je A. Breznik posvetil krivolovu iz potrebe, saj ima komaj dograjeno novo hišo in delavnico, imel je samo dve puški, samo 2 osebna avtomobila in je bil član samo dveh lovskih družin. Izjavil je, da je član LD Šmartno v Tuhinju in LD Taborska jama pri Grosupljem. Sodelavca, ki je bil z njim v prvem in verjetno tudi v

drugem primeru, A. Breznik vztrajno brani in trdi, da je bil sam na »lovu«. Mi pa upajmo, da bo tudi ta drugi enkrat prišel na svoj račun. Da bi ostale Breznikove skrivnostne vožnje po tujih loviščih neodkrite, je imel tudi avtomobil Renault 16 zelene barve – v »lovskem stilu« in z goriško registracijo GO 213-59. Seveda so mu tudi avtomobil takoj zasegli in sedaj čaka na UJV Kranj na pravnomočnost sodbe.

Sam A. Breznik pa bo imel sedaj dovolj časa za premišljanje o svojih lovskih podvigih, saj je bil s sodbo občinskega sodišča v Kranju dne 30. 10. 1973 obsojen na 6 mesecev zapora, odvzem avtomobila in puške ter plačilo odškodnine za ubito divjad zavodu Kozorog v znesku 6000 din.

To je v Jugoslaviji verjetno prvi primer, da je sodišče s sodbo odvzelo divjemu lovcu oziroma krivolovcu avtomobil kot lovno pripravo. Upaj-

mo, da bo tak način kaznovanja postal stalna praksa naših sodišč. Marsikateri divji lovec oziroma krivolovec bo dobro premislil, preden bo skrivil prst, če bo računal, da se mu lahko zgodi tako kakor A. Brezniku.

Tone Gustinčič

Nenavadna idila v Gorskem kotarju

Če vas pot zanese v Livi drago, v srce Gorskega kotarja, ne zamudite priložnosti in obiščite Marijana Štimca, oskrbnika tamkajšnje lovske kočice. Na dvorišču, ki je pravzaprav le delček prostiranih gozdov Risnjaka, vas bosta pričakala ovčarka Lajka in njena velika ljubezen – divji pujssek.

Čeprav sta si pes in divji prašič v bistvu zelo različna, se je med to psico in tem prašičkom že ob prvem srečanju, tako rekoč na prvi

pogled, rodila velika simpatija. To se je namreč zgodilo prav v času, ko psica še ni pozabila odvzetih ji psičkov, pujssek pa ne svoje matere-svinje, ki ga je junijske noči pozabila v krompirišču. V lovcu Štimcu je slabotni mladič našel svojega novega skrbnika, ki mu večkrat dnevno postreže s svežim kravjim mlekom. Toda pujssek sesa tudi psico Lajko, ki ga skrbno čuva in ne pusti, da se ga dotakne tuj človek. Prašička tudi ne pusti preda-leč v gozd na izlet, ker tam preži nanj volk in drugi sovražniki. Domu in človeku zvesta psica v tem pogledu pač ne more razumeti svojega divjega posvojenca.

Ing. A. Frkovič

Odgovor na članek »Kako dolgo še?«, objavljen v Lovcu, št. 6/73

Menimo, da navedeni članek avtorja B. K. nerealno prikazuje stanje v naši LD in se zato čutimo dolžne, da ta dogodek pojasnimo.

Medvedka, ki je bila najdena približno kilometer od kraja, kjer je bila napadena Terezija Kmet, je imela tri rane od krogel in je že razpadala. Gospodar LD je še isti dan na postaji milice v Trebnjem zadevo prijavil. Pričakovali smo uradno preiskavo, vendar – kolikor nam je znano – policija preiskave ni začela in do danes še nismo dobili nobenega odgovora. Upravni odbor je imenoval posebno komisijo, da bi razkrila storilca, ki ga pa ni mogla izslediti. Zato nas preseneča trditev B. K., da je storilec znan. Tovariša B. K. prosimo, da nam sporoči storilca in dokaze, da bomo lahko proti njemu disciplinsko in sodno ukrepali.

Medveda in jelena ima naša LD že vrsto let v planu odstrela. Do letošnje sezone so bili uplenjeni trije jeleni in noben medved. Zato se ne strinjamo s trditvijo B. K., da streljamo medveda in jelena kjerkoli in kadarkoli. Če bi bila ta trditev resnična, potem bi gotovo uplenili vsaj toliko medvedov, kolikor smo jih imeli v odstrelnem planu. Mislimo, da smo s tem od-

govorili tudi na drugo trditev, češ da član naše LD lahko upleni na teden kar po dva medveda.

Veliki Gaber, 4. 11. 1973

Upravni odbor
LD Veliki Gaber

Pripis uredništva:

Prvi del obravnavanega sestavka v Lovcu, št. 6/73, avtor B. K., dokaj kritično obravnava dogodek v lovišču LD Veliki Gaber. V drugem delu sestavka pa avtor nikjer ne trdi, da je znan konkretno strelec na najdenega mrtvega medveda v lovišču LD Veliki Gaber, prav tako konkretno ne trdi, da v LD Veliki Gaber lahko vsak član na teden upleni kar po dva medveda. Če sestavek pazljivo preberete, lahko ugotovite, da so navedbe, ki sicer temelje na konkretnih ugotovitvah, precej splošne, vendar se ne nanašajo na LD Veliki Gaber, pač pa na nekatere druge LD Dolenjske.

Uboga lovska etika!

Lovec Stanko Gole iz Žabje vasi pri Novem mestu je 4. novembra 1973 uplenil v Gorjancih, nad potokom Petelinec, medveda. O tem, kako ga je ustrelil, poroča Dolenjski list od 8. novembra 1973.

Lovcu Stanku vsekakor čestitamo k uplenitvi, toda zgražamo se ob fotografiji v Dolenjskem listu. Medved – naša največja zver, naš naravni spomenik, trofeja s kakršno se ponša malokateri lovec pri nas in v tujini, je privezan (najbrž na tovarnjaku) na nekakšno stojalo iz desk kakor žrtev na srednjeveški natezalnici.

Ne zamerimo novinarju, ki je pač ovekovečil resnični dogodek v besedi in sliki, ampak uplenitelju, ki pozira na fotografiji ob tako sramotno razstavljenem plenu. Človek se nehote vpraša, ali uplenitelj sploh kaj ve o lovski etiki in ravnanju s plenom. Ta slika v Dolenjskem listu je dokaz več – lovцем v sramoto!

C. F.

V Gorskem kotarju lani poleti

Foto A. Frkovič

Foto-kino klub Diana

Fotoamaterstvo v lovski družini

Pred kratkim smo odprli kočjo LD Smrekovec. Koča ali bolje lovski dom stoji na ruševinah nekdanje hiše pri »Križniku« v Belih vodah (1040 m). Mnogo truda so vložili vsi člani družine, ogromno breme organizacije in dela je bilo na ramenih upravnega odbora, ki je bil hkrati tudi gradbeni odbor. Dom je izhodiščna točka za gojitev divjadi in lov v višjih predelih lovišča.

Kot fotoamater bi omenil slikovno opremljenost v domu. To so ali še bodo fotografije predvsem iz našega lovišča. V dnevni ali delovni sobi je zajeten usnjen album, v katerem lahko vidimo na prvi strani foto izvleček iz zemljevida, kje dom stoji, nadalje fotografijo članov upravnega odbora, ki je ta dom gradil, posnetek ruševin starega poslopja ter sedanjí videz doma, posneto obakrat z istega mesta. Naprej se vrstijo fotografije: izkopjarka za vodovodne eevi, zidanje manjkajočih temeljnih sten, opaž za ploščo, položena bet. armatura, izdelava plošče, postavljanje gornjega dela stavbe po fazah itd. Med nekaj sto fotografijami so slike raznega udejstvovanja članov, tudi lovi, družabnost itd. Zadnji del pa so fotografije starejših datumov, kjer so posamezni člani, ki jih ni več med nami, bodisi da so že pokojni ali so odšli iz naše LD.

Kaj želim s tem povedati. Fotoaparat je danes dostopen slehernemu članu družine, ki ima vsaj nekaj veselja do fotografiranja. Z vsako kamero se dajo napraviti uspešni posnetki, saj ni vse fotografirana živa divjad, to je pač za razstave, revije in za osebni spomin. Meni osebno je fotografija vseč, če je takoj izdelana, pa tista, ki je bila morda napravljena pred desetimi ali še več leti.

Ob večerih, v deževnih dneh v prijetni sobi lovske kočje ob prasketajočem ognju v kaminu listam strani albuma in se spominjam preteklosti, lovov, dela, družabnosti, tudi lepих trofejev. Morda bodo zanamci znali ceniti to slikovno zgodovino, saj je ta zvrst spominov od naših prednikov dokaj redka.

V vsaki LD se kdo izmed članov ukvarja s fotoamaterstvom, posebno še sedaj morda v krogu Fotokino kluba Diana. Vsak posneti doživljaj je ali bo dragocen čez leta. Tem bolje pa je, če so take fotografije zbrane v primernem albumu in dostopne vsem članom družine na določenem mestu, v lovski kočji.

Ivo Napotnik

Lovska organizacija

Lovska družina

Ko človek poseđa kje v lovišču, ima dovolj časa, da premišljuje o marsičem, največ seveda o lovskih zadevah in o naravi. Tako sem razmišljal tudi o lovski organizaciji. Prav besedi »lovska družina« sta zbudili moje zanimanje. Ne vem, če so tisti, ki so sestavljali prve poveljne lovske predpise, namenoma izbrali to ime ali pa se je slučajno znašlo v lovskooorganizacijskem izrazoslovju. Če so ga namenoma izbrali, so morali misliti na veliko vsebino teh dveh besed oziroma tega pojma. Kolikor pa je dobila osnovna slovenska organizacija slučajno ta naziv, stvari ne menja, bilo je srečno naključje.

Lovišča so prišla v upravljanje manjših kolektivov, za katere je ta naziv ne samo posrečeno izbran, ampak tudi vsebinsko bogat. Od nekdanje lovske vezalosti tovarištva, sedaj je zaradi skupnega gospodarjenja, skupnih interesov to tovarištvo samo

Lovski dom LD Smrekovec

Foto I. Napotnik

po sebi preraslo v zavest čuta družinske skupnosti. Mogoče se res v nobenem drugem kolektivu ne odraža enakopravnost vseh članov tako jasno kot prav v lovski družini, kjer se same po sebi razblinijo razlike bodisi zaradi starosti, različne stopnje izobrazbe in gmotnega stanja članov. Mora pa biti prisotna pristna privrženost družini, katere osnova je poštenost, brez katere vsako udejstvovanje preide v podlo hlinjenje. Kjer so lovci res »družinski člani«, je življenje v družini prijetno, tovarištvo med člani iskreno in delovanje družine pravilno. Kjer pa v družini gloda notranjost članov nezaupanje do enega ali več članov, tam je družinska skupnost vse prej kot prijetno okolje za pošteno razvedrilo. Največ tega nezaupanja gre na račun sumničnej zaradi krivolova. Če postanejo ta sumničenja vsaj kolikor taliko utemeljena – čeprav jih konkretno ne moremo dokazati

– da postane poštenjakom neprijetno sožitje s temi temnimi elementi, tedaj je konec prijetnega družinskega življenja. Lovska skupnost z idealno lepim nazivom »družina« postane prisilni jopič, v katerem moraš vztrajati, če se nočeš lovu odpovedati. Takim nepridipravom je lepa zamisel družine plašč, pod katerim opravljajo svojo podlo dejavnost. Manjše zlo, čeprav tudi pomeni razkrajanje družine, je nedelavnost, ravnodušnost, nedisciplina, zavist in zoprna prepirljivost. Če se le da, je treba s takimi elementi obračunati in jih na podlagi zakonskih in družinskih predpisov spraviti iz družine. Mnogi taki takoj groze, da bodo postali divji lovci (dejansko postanejo, pravzaprav naprej ostanejo), vendar bo brez njih družinsko sožitje prijetnejše. Pri tem pa je tudi gotovo, da jim bo kot nečlanom LD mnogo težje priti do nezakonitega plena. Vsak dan trkajo na vrata lovske dru-

žine mladi ljudje, ki bi se radi včlanili. S tem, da pometemo iz naših vrst nevrredne, omogočimo lovsko udeleževanje mladim poštenjakom. Lepo vsebino besed »lovska družina« pa skušajmo ohraniti še naprej!

Ludvik Marič

Lovska družina Cerklje ob Krki

Člani naše LD, ki so vsi vneti bralci revije Lovec, so že na več lovskih posvetih vprašali, zakaj v našem glasilu ni ničesar o naši družini. Zato sem se odločil napisati nekaj vrstic, da bi bil širši krog bralcev Lovca vsaj bežno seznanjen o delu in življenju naše LD.

Naše lovišče meri 4004 ha, vendar je od tega le 2980 ha lovni površini, ostalo so naselja, ceste in letališče. Hribovitega oz. gričevnatega

sveta je ca. 40%, drugo je ravnina, predvsem del Krškega polja. Glavna divjad je zajec, fazan in jerebica. Precej je tudi srnjadi. V hribovitem predelu se je zadnje čase pojavila jelenjad, tu in tam pa tudi divji prašiči. Spomladi in jeseni nas obiščejo kljunači, divje race mlakarice so pa stalne na Savi in Krki. Razumljivo, da so prisotne tudi roparice, pernate in dlakaste, celo divja mačka. Pred leti je bil pri nas »pomotoma« uplenjen medvedič, ki je bil na potovanju skozi naše lovišče.

Naša LD je bila ustanovljena leta 1946 in ima sedaj 54 članov, med njimi tudi nekaj Zagrebčanov in Ljubljancev. Naša LD je pobratena z LD Jezersko, s katero že več let uspešno sodelujemo.

Med prvimi smo se vključili v lovski turizem, čeprav nekaterim članom to še sedaj ni všeč. Zaradi razmeroma zelo ugodnih pogojev vlagamo letno po 400 do 600 mla-

dih fazanov in določeno število jerebic. Letos pa smo za spremembo spustili v lovišče 100 enoletnih fazanov. Uspehi ne izostanejo. Domači in inozemski lovci imajo obilo lovskega blagra, kar se odraža tudi v blagajni LD.

Gospodarimo načrtno, povečali smo zaščito zajca, pozimi krmimo divjad in roparice držimo »na kratko«. Zato imamo dober stalež divjadi, precej blizu bonitiranemu. Največ škode na divjadi nam povzroča velika uporaba agrokemičnih sredstev in avtomobilska cesta, ki seka najboljši predel lovišča. Lahko trdimo, da nam 25% prirastka uniči avtomobilizem.

Upravni odbor LD že od ustanovitve družine neprekinjeno vodi neumorni starešina Alfonz Vahčič. Naša LD je med prvimi v Posavju razvila svoj prapor. Uresničili smo tudi davno željo naših članov in v letih 1969, 1970 zgradili lično lovsko ko-

čo na Izviru. Pri gradnji je vsak član opravil 60 ur dela brezplačno. Nekaj prav »zagriženih« članov pa je normalno znatno presegljo. Koča stoji v precej oddaljenem revirju, kjer je sedaj možen boljši nadzor.

Otvoritev koče je bila 27. 9. 1970, združena z meddružinskimi streljanjem na umetne golobe ter s podelitvijo častnih diplom ustanovnim članom LD kakor tudi zaslužnim in častnim članom jubilarantom. Otvoritve se je udeležilo okrog 500 ljudi. Navzoč je bil tudi predstavnik Lovske zveze Slovenije ing. Vlado Jenko in predsednik skupščine občine Brežice Vinko Jurkas, ki je prerezal otvoritveni trak.

Vendar ne bi bilo prav govoriti samo o uspehih. Kakor najbrž drugod tako tudi pri nas ne gre vse gladko. Pri nekaterih članih je težko zbuditi smisel za enotnost akcije. Toda ta je nujna, potrebna je tudi zavestna disciplina in žrtvovanje prostega časa ter veliko naporov pri gojitvi divjadi in drugih delih v lovišču. Ker se le določeno število članov prizadeva in trudi, so posledice za ostale precejšnje materialne oz. finančne datjave, kar pri njih vzbuja slabo voljo. Toda sklepi družine o obveznostih so nepreklicni in se jim morajo podrediti vsi, ki želijo biti člani naše LD.

Vsem lovcem in drugim bralcem našega zanimivega, poučnega in lepega glasila Lovec – dober pogled!

Ivan Videnič,
LD Cerklje ob Krki

LD Cerklje ob Krki pred svojim domom na Izviru

Foto S. Gašperin

Pet lovskih družin na skupni »brakadi«

Prva brakada v tem lovskem letu – gostitelj LD Polšnik! Lovski dom LD Polšnik je bil to nedeljo navsezgodaj tako rekoč okupiran od lovcev. Zbralo se jih je okoli 150. Ali je pomota? Ne, res jih je prišlo toliko, iz lovskih družin Dobovec, Radeče, Podkum, Dole pri Litiji in Polšnik. Na brakado kolegalnosti, na brakado lovskega tovarištva!

Do letos sta prirejali skupno brakado – prvo v sezoni –

le dve družini: Dobovec in Podkum (če se ne motim). »Klub« pa se je razširil. Letos torej že kar pet družin! Kakor vsaka taka skupna brakada je tudi letošnja imela dva dela – najprej lov in potem veliko pomembnejši nekakšen »zadnji pogon«. Skromni plen – štirje dolgo-uhci, en jereb in kuna zlatica – potrjuje, da je na skupni brakadi poudarek na tovariškem srečanju, spoznavanju med sosedi, prebijanju izoliranosti, lovskem humorju in razvijanju kolegijskih, tovariških odnosov. Danes človek vedno nekam hiti, se vedno za nečem peha in ima malo časa za sočloveka. To je preprostega, iskrenega človeka in prijatelja narave privedlo na misel, da bi se spoznal s sosedi, da bi prešel iz izoliranosti, da bi »našel čas« in prisluhnil tudi drugim. Tako se je rodila in zaživela ideja o skupnih brakadah. Na skupnih brakadah sta zavist in nevoščljivost pozabljeni, rojeva se prijateljstvo, podirajo se meje izoliranosti in odpirajo meje lovišč.

Take skupne brakade popolnoma pobijejo mišljenje, da je lovcu važen le plen. Tisti, ki tako mislijo, bi morali biti prisotni na taki »brakadi« in prepričan sem, da bi kmalu spremenili svoje mišljenje. Upajmo, da ta primer skupnih brakad ne bo ostal osamljen, da bodo v naslednji jeseni že tudi drugod taki skupni »lovi«, na katerih plen ni bistven, pač pa odnosi med lovci.

Končno naj velja »zdravica« bodočim skupnim brakadam: prvi del – krive cevi, drugi del – dober pogled!

Ivo Božič

Pet lovskih družin na skupni »brakadi«

Foto I. Božič

Jubilanti

Martin Rozman, član LD Šmarna gora, je 11. 11. 1973 praznoval svojo 60-letnico. Jubilant je ustanovni član LD Šmarna gora in je opravljal razne funkcije v naši LD. Je izredno požrtvovalen pri gojitvi divjadi, saj je med prvimi, ki je na svojem domu pričel gojiti fazane. Kot lovec in lovovodja je vedno discipliniran in uživa spoštovanje vsega članstva. Dragemu Martinu želimo še mnogo zdravja in zadovoljstva v zeleni bratovščini ter dober pogled!

Člani LD Šmarna gora

Srečku Podlesniku iz Ruš – Pred 60 leti – 30. oktobra 1913 – je pri Lovrencu na Pohorju prvič zavekal. Ob rojstvu so mu rojenice natresle v zibel pohorske prelesti, saj so ga že v rani mladosti priklenili prostrani pohorski gozdovi.

Že z 21. letom je postal poklicni lovec pri zakupnikih

Zabelu in Klančniku. Tudi vojno viхро je preživel na Pohorju in bil vseskozi aktivist OF. Po osvoboditvi je kot gozdar nadzoroval prostrane revirje lovrenškega, smolniškega in ruškega Pohorja. V na novo urejene lovske vrste se je vključil kmalu po vojni, v Lovsko družino Lovrenc, od leta 1950 pa je vseskozi član LD Ruše, kjer je še danes med najagilnejšimi. V LD Ruše je bil 9 let gospodar, 8 let starešina, v zadnjih 3 letih pa je vzoren revirni vodja.

Prizadevanje za smotrno gojitev divjadi, lovska pravičnost, poštenost in lovsko tovarišstvo so vrline, ki ga izredno odlikujejo. Želimo mu, da bi bil še dolgo čil in zdrav v krogu svoje družine in svojih lovskih tovarišev.

LD Ruše

Stanko Kejzar, starešina LD Sorica in odličen vodnik inozemskih lovskih gostov, je v tem lovskem letu – 7. maja – praznoval svojo 60-letnico. V lovstvu se v raznih dejavnostih agilno udejstvuje 23 let.

Dragemu prijatelju želimo še mnogo let čvrsto zdravje in dober pogled.

Člani LD Sorica

Rajko Marenčič – 60 letnik

Strokovni tajnik Lovske zveze za Gorenjsko je 18. oktobra 1913 zagledal luč sveta. Menda ni lovca daleč naokrog, ki ne bi poznal Rajka in njegovih sposobnosti.

Rodil se je v Kranju in že kot otroku mu je narava s svojimi skrivnostmi in lepoto pomenila največ. Že kot 17-letni dijak kranjske gimnazije je skupaj z očetom lovcem zahajal v lovišče in s prijateljskima Jančkom in Mirkom lovil v Besnici in okolici Kranja. Pozneje, ko se je preselil v Križe pri Trziču, je vse do vojnih let lovil na Kriški gori in Dobriči.

Druga svetovna vojna tudi njemu ni prizanesla. Kot aktivista in sodelavca OF so ga leta 1943 aretirali belogardisti. Zaprt je bil v begunjskih zaporih, konec vojne pa je dočkal na Ljubelju v taborišču. Po osvoboditvi se je z vso prizadevnostjo predal lovstvu in se zaposlil v tedanjem državnem lovišču »Karavanke« v Predvoru, sprva kot pomočnik upravitelja lovišča, pozneje kot višji lovski nadzornik. Z vso prizadevnostjo je skrbel za divjad na Storžiču, okrog Loma in v Jelendolu. Leta 1955 pa mu je bilo zaupano delovno mesto strokovnega tajnika gorenjske lovske zveze. To delo opravlja vestno, pri-

Rajko Marenčič

Stanko Kokalj

zadevno in strokovno še danes v zadovoljstvo vseh gorenjskih lovcev.

Strokovno teorijo in bogate lovske izkušnje, ki si jih je nabral kot poklicni lovec, z veseljem posreduje mlajšim lovcem. Vse od leta 1952, ko je bil vodja prvega tečaja za poklicne lovske čuvaje pri nas, pa do danes ga srečujemo v izpitnih komisijah za lovske čuvaje in lovce. Strokovno obdelani in poučni so tudi njegovi prispevki v »Lovcu«. Med prvimi na Gorenjskem se je že pred 30 leti pričel ukvarjati z lovsko fotografijo. Več njegovih uspešnih posnetkov divjadi in pokrajine je bilo objavljenih v Lovcu in drugih revijah ter prikazanih na razstavah lovske fotografije. Jubilar izkazuje svojo veliko ljubezen do divjadi in narave tudi kot alpinist, gorski reševalec, smučar in ribič. Je izvrsten kinolog in gojitelj psov.

Za svoje delo je bil odlikovan z znakom in redom za lovske zasluge II. stopnje, z znakom in redom za kinološke zasluge II. stopnje in z zlatim znakom Kinološke zveze Jugoslavije.

Dragi Rajko, k tvojemu jubileju ti gorenjski lovci iskreno čestitamo z željo, da ostaneš še dolgo med nami tak, kot si, pošten, kritičen, delaven in mladosten.

Gorenjski lovci in sodelavci

Stanko Kokalj-Janez je 3. 12. 1973 praznoval svoj 50-letni življenjski jubilej. Doma v Polju pri Ljubljani je že v

času bivše Jugoslavije zahajal na lov s svojim sedaj že pokojnim očetom. Leta 1939 je bil v Kresnicah, kjer je imel njegov oče svoje lovišče, lovsko krščen.

Je udeleženec NOB od leta 1941 in nosilec spomenice 1941. Med NOB je opravljal odgovorne vojaške in politične funkcije, za kar je prejel 8 visokih odlikovanj. Demobiliziran je bil kot major JLA.

Je predsednik nadzornega odbora LD Vojnik in član upravnega odbora Društva brak-jazbečar v Ljubljani. V Lovcu pa je bilo objavljenih tudi nekaj njegovih zanimivih in poučnih člankov.

Tovariš Stane, ob tvojem jubileju ti vsi člani LD Vojnik iskreno čestitamo. Želimo ti še mnogo let zdravja, osebne sreče in lovski – dober pogled!

V imenu vseh članov
LD Vojnik
F. Križnik

V spomin

Jožku Kavčiču iz Lipe na Krasu

Komaj 49 let star si 28. septembra 1973 odšel za vedno. Že kot kmečki mladenič si okusil fašistično tiranijo. Da

ne bi odšel v partizane, so te odpeljali v Italijo v delavski bataljjon. Toda nisi čakal kapitulacije Italije, pobegnil si nazaj v svoj domači kraj in vstopil kot borec v I. Kraško ceto. Konec vojne si dočkal kot kurir karavle P-13.

V lovske vrste si stopil takoj po vojni, kjer si aktivno sodeloval pri zaščiti divjadi in varstvu okolja.

Dragi Jožko, na tvojem grobu bo vedno dehtela roža, dar tistih, ki smo te imeli radi, a ti tega nismo mogli več povedati. Domači lovci in iz sosednjih družin smo ti nemo spustili na krsto smrekove vejice, ko ti je v slovo zatrobil lovski rog in so posamični strelji iz lovskih pušk oznanili tvoje slovo od lovskih tovarišev, divjadi in lovišča.

Člani LD Trstelj,
Kostanjevica na Krasu

Franc Vodnik, ustanovni član in dolgoletni predsednik LD Horjul, je 26. 7. 1973 odšel od nas v večna lovišča, v 59. letu starosti. Član naše LD je bil vseskozi od njene ustanovitve. Kljub svojim težkočam je živel le z naravo. Nikoli mu ni bila nobena pot odveč, če je bila divjad potrebna pomoči. Lovci ga bomo pogrešali na brakadah in povsod po hribih in dolinah našega lovišča. Delavnega in priljubljenega Franca je na zadnji poti spremila množica njegovih prijateljev in znancev, med njimi številni lovci.

Hvala Ti, dragi, skromni, poštenu, odločni in pravični Franc, za vse, kar si doprinesel za naše lovstvo! Mirno počivaj v domačem lovišču, ki si ga tako ljubil!

LD Horjul

Ignac Lebar – številni lovci in drugi znanci ter prijatelji so ga 12. 8. 1973 spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Apačah pri Gor. Radgoni. Zahrbna bolezen ga je v 56. letu starosti odtrgala iz njegove kmetije v Nasovi, iz sredine bogatega lovišča LD Apače, katere dolgoletni član je bil.

Dragi Nac! Vestno si izpolnjeval svoje dolžnosti in krmil divjad z veliko ljubeznijo, posebno v najhujših zimah. Na tvojem domu je bil ob vsakem času dobrodošel vsak lovec. Naravo si cenil kot kmet in lovec.

Na zadnji poti od njegovega doma smo ga spremili lovci LD Apače s svojim praporom. Ob odprtem grobu se je od njega poslovil gospodar LD Jože Muhič. V zadnji pozdrav mu je zadonel lovski rog, jeknila salva iz lovskih pušk in krsto so pokrile zelene smrekove vejice.

Ne bo ga več nazaj. Ostal bo v večnih loviščih, med lovci pa v trajnem spominu.

LD Apače

Ivanu Leskovcu, članu LD Hotedršica, je v starosti 64 let zadnjikrat in mnogo prezgodaj zapel lovski rog. Dne 11. 6. 1973 je zjutraj vstal čil in zdrav, poln načrtov za delo pri obnovi gasilskega doma, še istega dne zvečer pa je že počival na mrtvaškem odru. Kot večletni tajnik gasilcev si je veliko prizadeval za obnovo doma in napredek gasilstva. Tudi v lovski družini je bil aktiven in prizadeven član, zato je njegova nenadna smrt tudi nas lovce močno prizadela. Bil je ljubitelj divjadi in vnet opazovalec narave.

Na zadnji poti smo ga spremili z vsemi lovskimi častmi. Ob njegovem odprtem grobu se je poklonilo šest gasilskih in trije lovski prapori. Naj mu bo časten in trajen spomin!

Lovci in vaščani Hotedršice

Maksa Šumana, dolgoletnega člana LD Lenart v Slovenskih goricah, je v 73. letu življenja odpoklicala boginja Morana.

S tvojim odhodom, dragi Maks, smo izgubili enega izmed veteranov naše LD in celotnega lenarškega bazena. Zelo zgodaj si se začel zanimati za varstvo narave in gojitev divjadi. Čez 50 let si nosil kroj zelene bratovščine in poleg težkega dela

na kmetiji velik del svojega prostega časa posvetil lovstvu. Kot zaveden Slovenec si bil v času okupacije med sodelavci NOB, po osvoboditvi pa med ustanovitelji naše LD. Bil si starešina, gospodar in član nadzornega odbora. Kadar je bilo treba, je zalegla tvoja ostra beseda. Pomagal si gojiti in večati stalež divjadi, zato so uspehi naše LD tudi precejšen del tvojega truda. Kako si bil priljubljen, se je videlo, ko smo te 18. 8. 1973 pospremili k večnemu počitku. Ob zvokih lovskega roga in strelah zadnjega pogona so se sklonili prapori in glave lovcev lenarškega bazena. Globoko žalost delimo s tvojimi svojci.

Lovci LD Lenart
v Slov. goricah

Lado Guzelj, član LD Sorica, je bil rojen 14. 7. 1928 v Davči. V lovstvu se je udeleževal od leta 1947. Usoda je hotela, da je 4. 5. 1973 tragično preminil. Vsi člani naše LD ga bomo kot družabnega lovca ohranili v trajnem spominu.

LD Sorica

Jože Knap, naš najstarejši član, nas je 28. julija 1973 za vedno zapustil v 87. letu starosti. Z lovom se je ukvarjal od rane mladosti. Tudi v Ameriki, kamor je šel za nekaj časa s trehuhom za kruhom, mu je lov pomenil

edino razvedrilo. Bil je med ustanovitelji naše LD. Funkcij ni imel malo, toda kot funkcionar je naloge vestno in z veseljem opravljal. Bil je odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Spominjali se ga bomo kot dobrega lovskega tovariša.

LD Grahovo
pri Cerknici

Lovska kinologija

Generalna skupščina, kongres in razstava psov Mednarodne kinološke zveze FCI, junija 1973, v Dortmundu, ZR Nemčija

Skupščino v »Westfalenhalle«, 13. in 14. 6., je začel predsednik FCI Robert Bandel. Skupščini je prisostvovalo 51 delegatov iz 24 držav – stalnih članic. Znano je, da je Jugoslavija stalna članica FCI in jo je na skupščini zastopala delegacija Jugoslovanske kinološke zveze: Franjo Bulc, Tibor Lovrenčič in dr. Milorad Tadić. Po pravilih FCI ima ta mednarodna organizacija tudi tako imenovane pridružene članice, ki imajo pravico razpravljanja, ne pa glasovanja. Pridružene članice so bile na skupščini zastopane

iz petih držav. Na skupščini niso bile zastopane kinološke organizacije iz šestih držav.

Po poročilih članov izvršnega biroja, ki ga sestavljajo predsednik FCI, generalni sekretar, blagajnik in trije člani-svetniki, so bila na dnevnem redu poročila komisij: pravne komisije, komisije za standarde, za službene pse, za kontinentalne ptičarje, za angleške ptičarje, za jamarje, za hrte, za usklajevanje pravilnikov za razstave, za znanstveno-raziskovalno delo, za španjele. Vse komisije so opravile več ali manj zanimivo in koristno delo v usklajevanju različnih težav raznih dežel.

V nadaljnjem je bilo sestavljeno oz. dopolnjeno članstvo komisij FCI za leti 1973 in 1974. Jugoslavija je zastopana v komisijah: za standarde, službene pse, kontinentalne ptičarje, za jamarje in za znanstveno-raziskovalno delo.

Za nove člane FCI so bili sprejeti: Romunija kot stalna članica, Nepal in Ekvador pa kot pridružena člana.

Iz zapisnika skupščine je razvidno, da je bilo precej časa uporabljenega za spremembo pravil FCI. Razprava in sklepi dokazujejo, da nova, napredna kinološko-organizacijska miselnost sicer počasi, a vztrajno drobi star, konservativen oklep te sicer pomembne mednarodne organizacije.

Naslednja dva dneva, 15. in 16. 6., je bil tako imenovani Svetovni znanstveni kinološki kongres, ki pa tega naziva ni zaslužil, saj je bilo na njem zastopanih le 7 evropskih držav z 21 referati. Glavna organizatorja kongresa sta bila dr. Brahm in prof. Bras. Referati in razprava so obravnavali predvsem genetiko, prehrano in boleznih psov. Udeležba na kongresu pa je bila prav dobra: ca. 600 kinologov.

Ob priliki skupščine FCI je bila 16. in 17. 6., prav tako v Dortmundu v Wetfallenhalle, tudi svetovna razstava psov. Prijavljenih je bilo 4971, od tega 1166 iz inozemstva. Razstavljeni psi so bili iz Belgije, Češkoslovaške, Danske, Francije, Italije, Jugoslavije, Luksemburga, Holandi-

je, Avstrije, Poljske, Madžarske in ZDA. Pse je ocenilo 128 sodnikov. Ocenjeval je tudi jugoslovanski sodnik Tibor Lovrenčič.

To manifestacijo – skupščino, kongres in razstavo – v Dortmundu so Nemci imenovali kinološka olimpiada.

-elf-

Kinologija v letu 1973

Če ocenimo delo v kinologiji preteklega leta, ugotovimo napredek kinoloških organizacij.

Moje poročilo le v glavnem navaja opravljeno kinološko delo.

Pomladanske in jesenske zrejne preizkušnje so bile izvedene po planu kinoloških prireditev.

Kinološka zveza Slovenije je 1. in 2. septembra 1973 priredila mednarodno razstavo psov vseh pasem v hali Tivoli v Ljubljani. Razstava je prav zadovoljivo uspela v strokovnem in finančnem pogledu, le škoda da ni bila izvedena v okviru prireditev ob 50-letnici športne kinologije.

Društvo ljubiteljev ptičarjev je spremenilo svoja društvena pravila in s tem začelo z reorganizacijo društva. Strokovna komisija je popravila pravilnike o preizkušnjah in tekmah. V založbi DLP so na voljo članstvu, sodnikom, sodniškim pripravnikom in vodnikom.

Na predlog odbora DLP so se trije člani udeležili mednarodne tekme nemških kratkodlakih ptičarjev v Zahodni Nemčiji v Nordlingu pri Nürnbergu. Tekmo so imenovali »Mala olimpiada« nemških kratkodlakih ptičarjev. V organizaciji DLP je bila 4. novembra 12. republiška tekma za lovske pse vseh pasem po krvnem sledu v okolici Rižane, pod pokroviteljstvom LZ Koper. Pred republiško tekmo so izvedli izbirno tekmo po krvnem sledu Lovska zveza Gorenjske, Lovska zveza Kočevje in gojitveno lovišče Triglav. V založbi Društva brak-jazbečar je bila ponatisnjena knjiga Viljema Furerja »Brak-jazbečar«.

V založbi Zveze klubov za

Maks Šuman

Jože Knap

športne in službene pse je ponovno izšla nekoliko dopolnjena knjiga »O psih« Miroslava Zidarja. Knjiga vsebuje vse, kar mora vedeti lastnik kakršnegakoli psa.

Društvo ljubiteljev psov jamarjev je zgradilo v Stožicah pri Ljubljani umetni rov za preizkušnje psov jamarjev.

Potreba po kinološkem glasilu se je uresničila. Začel je izhajati »Kinolog«. V letu 1973 je izšlo šest števil. Glasilo izdaja Zveza klubov za športne in službene pse Slovenije.

Ista zveza je priredila 15. in 16. septembra 8. mednarodno tekmovanje šolanih psov v Celju. Mednarodna tekma je bila na visoki športni ravni; doseženi so bili odlični rezultati.

Klub ptičara i španjela v Zagrebu je 7. marca praznoval svojo 25-letnico. Na slavnostni občni zbor so bili povabljeni tudi Društvo ljubiteljev ptičarjev iz Ljubljane in zaslužni kinološki delavci Slovenije.

Kinološka zveza Slovenije je imenovala predsednika Jugoslavije Josipa Broza Tita za svojega častnega člana in ga odlikovala z redom za kinološke zasluge I. stopnje.

Ob 50-letnici jugoslovanske kinologije je Kinološki savez Jugoslavije – Beograd odlikoval s priznanjem in zlato kolajno zaslužne pasemske organizacije in starejše zaslužne kinologe.

V Bregani je bil sestanek predstavnikov Kinološke zveze Slovenije in Kinološke zveze Hrvatske. Razpravljali so o perečih vprašanih obeh zvez. Sprejeli so več sklepov za nadaljnje skupno delo obeh zvez in o kinoloških vprašanih za vso Jugoslavijo.

Društvo ljubiteljev ptičarjev je tudi za leto 1974 izdalo Kinološko-lovski koledar.

Novi prijemi in nova pota kinoloških organizacij so zagotovilo, da bosta naš lovec in športnik imela vse možnosti pri nabavi, gojenju in šolanju svojega štirinožnega prijatelja.

Zdravo, srečno in uspešno novo leto 1974 vsem kinologom in lovcem!

Vladimir Pleničar,
predsednik DLP

V spomin zvestemu psu

George G. N. Byron

Lord Byron (B'airən), slavni angleški pesnik, je bil rojen leta 1788. Padel je leta 1824 kot prostovoljec v grškem osvobodilnem boju proti Turkom. Prvi je njegove pesnitve prevajal v slovenščino dr. France Prešeren.

Byron je bil velik ljubitelj živali. Nad vse pa je ljubil svojega psa Boatswaina, ki ga je pokopal na vrtu svojega posestva. V oporoki, ki jo je Byron napisal leta 1811, je zahteval, da ga pokopljejo v grobnici poleg njegovega zvestega psa.

Psu je postavil na grob spomenik in nanj dal vklesati naslednje besedilo oziroma verze:

Kadar se v prah povrne kak zemljan,
ne po zaslugah – le po rodu znan,
takrat na moč potrudi se kipar,
da slava mrtvega blesti se v žar,
da sploh ne bereš v glasi slikoviti,
kaj je bil – temveč kaj bi moral biti.

A bedni pes, ta tvoj prijatelj vdani,
ki prvi te pričaka, prvi brani,
ki v tvojem srcu ima srce,
ki srečen je, če zate v ogenj sme.
Ta gre v pozabo, ker mu ne prizna bog duše,
ki na svetu jo ima,
medtem ko človek, ta mrčes mrčesa,
lahko s kesanjem upa na nebesa.
O, človek, bedna enodneva muha,
ti hlapčevsko niče, ti cvet napuha!
Kdor te pozna, te s studom zapusti,
ti kepa poživincene prsti.
Prijateljstvo ti je le goljufija,
ljubezen strast, smehljaj hipohondrija!

Če na dve nogi vstala bi žival,
bi se lahko v dno duše sramoval.

Vi, ki s te žare berete, odidete.
Saj zanj nihče ne joče.

Prijatelju v spomin ta grob stoji,
le enega imel sem – tu leži.

Tu so pokopani ostanki nekoga,
ki je imel lepoto brez ničemurnosti,
moč brez predrznosti,
pogum brez okrutnosti
in vse človekove kreposti brez človeških slabosti.

Ta hvala, ki bi bila le nesmiselno laskanje, če bi bila napisana nad človeškimi ostanki, je samo pravično priznanje spominu psa Boatswaina, ki je bil rojen na Novi Funlandiji maja 1803, in umrl v New Stead Abbey, 18. 11. 1808.

prof. Z. C.

Preizkušnja goničev in brak-jazbečarjev LZ Zasavje (Trbovlje), 6. 9. 1973

LZ Zasavje prireja vsakoletne preizkušnje naravnih zasnov psov v lovišču LD Zagorje. Prejšnja leta so bile te prireditve dobro obiskane, v tem lov. letu pa slabo. Pri-

vedli so 3 kdl. istr. goniče in 2 brak-jazbečarja.

Teren je zelo pregleden in z dobrim staležem zajca, da je sodniku omogočeno presoditi delo psa.

Psi imajo dobre zasnove, vendar je pri nekaterih vodnikih opaziti, da psa uče nepravilno. Vodnik ne sme iskati zajca, to naj prepusti

psu. S tem ga samo moti pri njegovem iskanju; pasji nos namreč dobro zaznava, kje je divjad hodila. Nepravilno je, da vodnik psa spodbuja pri iskanju z »išči mucu«. Pes ne išče mačka, ampak zajca, zato »išči zajca«. Lovskim družinam bi priporočil, naj bi svoj poslovnik na občnem zboru tako dopolnile, da bi imel vsak vodnik pravico za posamičen odstrel treh zajcev pred psom do dopolnitve dveh let starosti. Vodnik pa naj pri lovu ne bo nestrpen in naj zajca ne ustrelj psu pred nosom, ampak naj pusti, da ga goni, da za zajcem izdeluje njegove kljuke. Idealna šola za goniča je, da pade zajec pred njim po daljši gonji, da psa pohvalimo in mu pustimo, da uplenjenega zajca zgrabi (trgati mu ga seveda ne pustimo). Čim večkrat se to zgodi pred mlajšim psom, in da prej ni imel opravka s streljano srnjadjo ipd., tem boljši gonič bo postal.

Več vodnikov tudi nepravilno vodi. Pes naj vedno hodi ob vodnikovi levi nogi in naj ne nateza jermena.

Lovske družine naj pripravijo predavanja o zreji in vzgoji psa. Če ne veste, kdo naj bi prišel predavat, se obrnite po nasvet na področno LZ ali na Kinološko zvezo Slovenije. Vodniki naj se tudi poslužujejo kinološke literature. Če ne vedo, kate-re, se obrnite po nasvet.

Od 5 psov so preizkušnja uspešno opravili 4.

Alko, JRGki 7544, tel. ocena dobro, vodnik in lastnik Jože Vetešek, Potoška vas.

Bor (Bučko), RMGki 4585, tel. ocena prav dobro, vodnik in lastnik Peter Oblak, Sava.

Heko Ojstrški, JRGki 7543, tel. ocena prav dobro, vodnik in lastnik Ivan Prašnikar, Gobušak.

Car, RMBJ 4538, tel. ocena prav dobro, last. in vod. Franc Žibert, Borovak.

Prireditve je zaključil Franc Letnik, zastopnik LZ Trbovlje, s krajšim govorom o pomenu kinologije, podpisani pa sem odgovarjal na vprašanja vodnikov. Najboljši vodniki so prejeli praktične nagrade.

Lojze Brvar,
kinol. sodnik

Preizkušnja psov jamarjev koroškega kota, 29. in 30. 9. 1973 v Dravogradu

Novoustanovljeni kinološki aktiv 24 lovskih družin koroškega kota je potrdil svoj obstoj s to svojo prvo kinološko prireditvijo, ki je bila skrbno pripravljena in zelo dobro obiskana. Požrtvovalni aktiv je zgradil tudi ustrezen umetni rov.

Udeležba: 11 lovskih terierjev in 1 kdl. jazbečar, od teh 4 lov. terierji vzrejne skupine, poleženi v letu 1972.

Najboljše uspehe so dosegli:

Brin, RMLT 3765, tel. ocena prav dobro, vodnik in lastnik Maks Lepenc, Šentjanž. Proti jazbecu v rovu je pokazal zrelo zasnovano s prav dobrim glasom in z veliko vztrajnostjo. Na planem je dokazal sledoglasnost, le z nekoliko šibkejšim glasom. Doseženo število točk 155, I. nagradni razred.

Biba, RMLT 3766, telesna ocena dobro, lastnik in vodnik Jože Kogelnik, Dravograd. Psica lahkega tipa je bila v rovu proti jazbecu previdna, toda vztrajnost in glas sta bila na višku. Na planem je pokazala zrelo zasnovano v vseh predmetih, dokaz da je bila pravilno vodena.

Dosegla je 152 točk, II. nagradni razred.

Bor, JRLT 5831, tel. ocena odlično, lastnik in vodnik Tone Cesar, Slovenj Gradec. Pes je preizkušnjo v rovu opravil leto poprej na Rinki, svojo pravilno zasnovano za lov na planem pa na tej preizkušnji, zelo kvalitetno, le v sledoglasnosti je bil nekoliko šibkejši. Povezava z vodnikom je bila na primerni ravni. Dosegel je 139 točk, II. nagradni razred.

Prisostvovalo je lepo število lovskih pripravnikov, ki so z zanimanjem spremljali preizkušnjo. Vodniki so bili disciplinirani, kar je pospešilo potek prireditve. LD Dravograd, ki je dala na voljo del svojega lovišča, in vsem sodelavcem – iskrena lovška zahvala!

Ivan Caf,
kinol. sodnik

Razširjena poljska tekma ptičarjev v Kopru, 30. 9. 1973

LZ Koper je v tem lov. letu prvič po vojni organizirala razširjeno poljsko tekmo ptičarjev vseh pasem, za kar ima vse zasluge kinološka komisija te zveze z Orestom Bordonom na čelu.

Tekma je bila v lovišču LD Koper, ki je dovolj bogato s fazani, nekoliko manj je zajcev, nismo pa našli jerebic. Vreme je bilo ugodno, teren primeren in dovolj vlage v zemlji in zraku.

Tekmo je uspešno vodil Alfred Tavčar, ocenjevala pa sva kinološka sodnika Oresto Bordon in podpisani.

Na zbornem mestu v Bertokih se je prijaviilo 9 vodnikov z 9 psi. Najboljši so bili:

As Veleniški, JRPki 6938, tel. ocena prav dobro, vodnik Hektor Bordon, Koper. Pes je dobro in pravilno šolan, popolnoma pripravljen za tovrstno tekmovanje. Od 240 dosegljivih točk jih je zbral 229 in s tem I. oceno.

Ajda, JRPes 1616, tel. ocena dobro, vodnik Ugo Terčič, Koper. Lahka črna bela angleška seterka ima izvrsten nos, prav dober sistem iskanja, že zanesljivo stoji, je primerno hitra, vztrajna in tudi primerno ubogljiva. Kontakt z vodnikom je zadovoljiv. Pri zajcu in ob strelu še ni dovolj umirjena. Zbrala je 190 točk, I. oceno.

Ajša, RMPki 4112, telesno še ni ocenjena, vodnik Olivo Remigij, Koper. Psico odlikuje zelo občutljiv nos, še dovolj sistematično iskanje, dobra stoji, primerna poslušnost, prav dober in stalen kontakt z vodnikom. Pri strelu na zajca še ni dovolj utrjena, v drugih disciplinah pa prav dobra. Velja ji posebna pohvala za izdelano sled za zajcem, ki ga ni videla, najmanj 250 korakov daleč, a na žalost brez glasu. Zbrala je 179 točk, II. ocena.

Od 9 psov jih je tekmo uspešno opravilo 5. Takšno tekmo naj bi na Koprskem izvedli vsako jesen, posebno za pse, ki so za jesensko preizkušnjo že prestari.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Murka, balkanski gonič

Foto J. Vester

Napeta stoji

Foto VI. Pleničar

Koker španjel, vaja v prinašanju

Foto A. Korošec

Preizkušnja španjelov in prepeličarjev v lovišču LD Artiče, LZ Posavje

Kot že nekaj let nazaj je bila tudi v tem lov. letu, 6. oktobra 1973, preizkušnja v lepem in bogatem lovišču LD Artiče. Vodil jo je odbornik LD, prisoten pa je bil tudi kinološki referent LZ Posavje Alojz Arko. Zajcev, fazanov in jerebic je bilo dovolj.

Na zbornem mestu so se javili vodniki s 4 koker španjel in 3 nem. prepeličarji.

Od španjelov so preizkušnjo opravili trije, najboljša med njimi pa je bila:

Aca, RMŠK 1247, telesna ocena dobro, vodnik Miha Pogorelec. Psica ima prvovrstne lovske zasnove, je zelo hitra in na sledi glasna. Kaže izredno voljo in veselje do dela. Dvignjenega zajca je sledoglasno gonila, ne da bi ga videla, ca. 300 m. V vodi je izredno zanesljiva in ubogljiva. Zbrala je 116 točk in dobila I. a oceno.

Od nemških prepeličarjev sta preizkušnjo uspešno opravila 2, boljši pa je bil:

Astor Sremički, JRPr 207, telesna ocena prav dobro, vodnik Gregor Bahč. Zelo lep temno rjav pes, ki pa ga je vodnik premalo vodil v lovišče. Kljub temu je pokazal zadovoljive lovske zasnove. Zbral je 90 točk in dosegel III. oceno.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Preizkušnja naravnih zasnov španjelov na Ježici v gojitvenem lovišču ZLD Ljubljana, 14. 10. 1973

Na zbornem mestu so se zbrali vodniki s 14 koker španjeli in 1 nemško prepeličarko.

Zaradi velike udeležbe smo se odločili, da najprej preizkusimo pse v vodnem delu. Ta del preizkušnje je uspešno opravilo le 6 psov, ki so lahko nadaljevali preizkušnjo.

Od 15 privedenih psov so končno uspešno opravili preizkušnjo v celoti le 3:

1. Rina, JRŠK 1434, tel. ocena prav dobro, vodnik inže-

nir Franc Urh. Psica je pokazala odlične lovske zasnove v vseh predmetih preizkušnje in zbrala 109 točk in I. oceno.

2. Rita (Rona), JRŠK 1442, telesna ocena prav dobro, vodnica Vera Rožič. Psica ima izvrsten nos, veliko veselje do lova in vodnega dela, nekoliko slabša je v šarjenju. Pomanjkljiva pa je bila gonja dlakaste divjadi. Vendar je zbrala 95 točk in dobila II. a oceno.

3. Sora, JRŠK 1441, telesna ocena dobro, vodnica Vesna Lindner. Nadarjena psica ni v lovskih rokah, zato nima izkušenj. Zbrala pa je 85 točk in dobila II. b oceno.

Preizkušnjo je vodil Janez Dolničar, pse pa sva ocenila Jože Pangrl iz Celja in podpisani.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo.

Istrski kdl. goniči (JRGki):

Bistra, 5049 – Beba, 7417. Leglo 8. 1. 1974. Rejec Rudi Finžgar, Nova vas 2 a, Radovljica.

Lovski terierji (JRLT):

Reks Pobreški, 5725 – Cana iz Vnanjih goric, 5851. Leglo 22. 1. 1974. Rejec Ivan Petrič, Brezovica 278, Brezovica.

Kratkodlaki jazb. (JRJki):

Riko, 1225 – Asa, 1237. Leglo 5. 1. 1974. Rejec Jože Novak, Preloge 2, Zg. Ložnica.

Koker španjeli (JRKS):

Pitter v. d. Goldquelle – Čigra Klanška, 1422. Leglo 17. 1. 1974. Rejec Jožica Kogelnik, Podklanc 11, Dravograd.

Novi kinološki sodniki

Za nemške ptičarje:

Ivan Udovič, Unec 115, Rakek, Peter Pečnik, Ljubljana.

Za šarivce-španjele:

Jože Pangerl, Cesta 29. novembra, Celje.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Veseli lovski dan

Zelo je bilo zabavno ob streljanju na umetne golobe. Vsi smo se spraševali, kje so naši odlični strelci, saj bi skoraj vsi golobi ostali celi, če ne bi bila tla – zmrzjena. Spraševal sem se, kaj je bil vzrok tej preljudi nesreči. Ali so imeli samo papir v nabojih ali sol namesto šiber. Če so bile pa nesreči vzrok šibre, potem ni krivec nihče drug kakor rudnik svinca v Mežici. Morda je preblizu strelišča, samo par korakov...

Zraven strelišča je majhna okrepčevalnica. Ta je bila pa 100 odstotno zadeta. Še jaz sem tam odlično zadel, čeprav nisem lovec...

Po kratkem programu smo se napotili v lovsko koč, kjer so nas lepo pogostili. Pojesti pa je bilo treba tudi nekaj nevoščljivosti, ko je neki lovec prinesel gamsa. Zaradi te lovske kreposti še lovskega noža nihče ni našel v svojem žepu, da bi kozla odrli. Spraševal sem se, kaj

če je tudi za nož potreben orožni list. Če je zakon tak, potem ubogi mesarji! Morda zato lovci tako radi streljajo mačke in pse, ker ni treba noža in ne orožnega lista zanj in takega plena tudi ni treba odreti – točke so pa le!

Odlično izvedeno pa je bilo kosilo. Bil sem izredno zadovoljen in v takšni kondiciji, da še meni ne bi ušel ne umetni ne glinasti golob.

Karli Hribernik,
Zerjav – Črna

Vrv močnejša od »špagex«

Milena pravi sosedi: »Jaz imam dva lovca na špagi. Se lahko s čim takim tudi ti pohvališ?«

»Ne,« odgovori Tončka, »jaz imam enega, ampak na vrvi!«

–Špula–

Dialekt

Ko so lovci nekje na Dolenjskem jedli zajčji golaž, jim je kuharica rekla: »Le jejte, jejte, saj bom še prede-la!«

Opomba: prdeti = prideti, pridati.

–Špula–

Na Novo leto zjutraj: »O, hudiča, saj ni sova, ampak – žena!«

*Lovci,
lovske družine!
Ali so krmišča
za divjad
založena?!
Poskrbite tudi
za krmljenje
drobnih ptic!*

MALI OGLASI

Zahvaljujem se Karlu Vedeniku iz Prebolda, ker mi je vrnil najdenega psa Beka, za katerega sem poizvedoval v Lovcu št. 9/73. — Vladimir Živič, Ljubljana.

Kupim naboje kalibra 8×57 JR 360. — Mile Pavlin, Medvode 165, 61215 Medvode.

Prodajam novo puško, češko bokarico 16—7,65 R z menjalnima cevema in daljnogledom Habicht. — Ljubljana, telefon (061) 310-814.

Če želite nabaviti mladiča z dobrimi lovskeimi zasnovami — nemškega kdl. ptičarja, nemškega žimavca, poentra, posavskega, istrskega kratkodlakega ali resastega goniča — sporočite svojo željo na naslov: Ančka in Ivan Udovič, Unec 115, 61381 Rakek, telefon (061) 796-031.

Prodajam odličan fotoaparatus »Zorki-4 jubilejni« s teleobjektivom 35 mm in z univerzalnim iskalom. Primeren za fotomaterje začetnike. — Zupančič, 66242 Materija (št. 19).

Mreže za ograje, obore itd. izdelujem iz nerjaveče žice. Barvanje ni potrebno. Višina po naročilu. — Ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Prodajam psico terierko, staro 4 leta, s prav dobro oceno, in psa terierja, starega 3 mesece. — Mihael Šmid, Jakčeva 6, 62380 Slovenj Gradec.

Prodajam nemško prepeličarko, staro 3 leta, s prav dobro telesno oceno in z opravljeno preizkušnjo, ter psa mladiča, starega pol leta. — Maks Pehar, Dravski dvor, 62312 Orehova vas.

Prodajam dobro ohranjeno puško dvocevko kal. 16—16/70 po zelo ugodni ceni. — Peter Zaplotnik, Pristava 38, 64290 Tržič.

Izdelujem

originalne hubertuse, pelerine, lovske kroje in športne kroje

Se priporoča in želi
srečno novo leto 1974

FRANJO KRALJIČ

specializirana krojaška delavnica

Ljubljana, Borštnikov trg 1

tel. (061) 21-883

Barvna slika na zadnji strani:

ZIMSKI RIBOLOV NA CERKNIŠKEM JEZERU — AVTOR FRANC ANTON STEINBERG

Franc Anton Steinberg, rojen l. 1684 na Kalcu pri Zagorju na Krasu, umrl l. 1765 v Ljubljani, je bil znamenit pisec, iznajditelj, risar, slikar, zemljepisec, raziskovalec Cerknškega jezera, ravnatelj idrijskega rudnika in lovec. V posebni knjigi je opisal lov in ribolov na Cerknškem jezeru pred 250 leti in ju v njej tudi ponazoril s številnimi risbami. Je pa tudi avtor več oljnatih barvnih slik.

